

Europos Sąjungos oficialusis leidinys

C 175

Leidimas
lietuvių kalba

Informacija ir pranešimai

53 tomas
2010 m. liepos 1 d.

Pranešimo Nr.	Turinys	Puslapis
I	<i>Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės</i>	
NUOMONĖS		
Regionų komitetas		
83-oji plenarinė sesija, 2010 m. vasario 9–10 d.		
2010/C 175/01	Regionų komiteto nuomonė. Suderinti ir tvarūs Europos automobilių pramonės problemų sprendimo veiksmai ir geresnis jos įsitvirtinimas ES teritorijose	1
2010/C 175/02	Regionų komiteto nuomonė. Šeštoji ekonominės ir socialinės sanglaudos pažangos ataskaita	4
2010/C 175/03	Regionų komiteto nuomonė. Indėlis į tvarų vystymąsi. Sąžiningos prekybos ir su prekyba susijusių nevalstybinių tvarumo užtikrinimo programų vaidmuo	10
2010/C 175/04	Regionų komiteto nuomonė. Žemės ūkio produktų kokybės politika	15
2010/C 175/05	Regionų komiteto nuomonė. Parama ūkininkams, vykdančioms veiklą gamtinių kliūčių turinčiose vietovėse	19
2010/C 175/06	Regionų komiteto nuomonė. Atnaujinta Europos strategija „Investicijos į jaunimą“	22
2010/C 175/07	Regionų komiteto nuomonė. Įveikti funkcinį neraštingumą. Plataus užmojo Europos strategija siekiant užkirsti kelią atskirčiai ir skatinti asmens savirealizaciją	26
2010/C 175/08	Regionų komiteto nuomonė. Žalioji knyga „Besimokančio jaunimo judumo skatinimas“	31
2010/C 175/09	Regionų komiteto nuomonė. Daiktų internetas ir viešojo sektoriaus informacijos pakartotinis naudojimas	35

LT

Kaina: 3 EUR

(Tęsinys antrajame viršelyje)

III *Parengiamieji aktai*

Regionų komitetas

83-oji plenarinė sesija, 2010 m. vasario 9–10 d.

2010/C 175/10

Regionų komiteto nuomonė. Europos savanoriškos veiklos metai (2011) 40

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

NUOMONĖS

REGIONŲ KOMITETAS

83-oji PLENARINĖ SESIJA, 2010 M. VASARIO 9–10 D.

**Regionų komiteto nuomonė. Suderinti ir tvarūs Europos automobilių pramonės problemų sprendimo
veiksmai ir geresnis jos įsitvirtinimas ES teritorijose**

(2010/C 175/01)

REGIONŲ KOMITETAS

- teigia, kad automobilių pramonė išgyvena gilią krizę, kuri artimiausiais mėnesiais gali dar labiau sustiprėti ir kuri turės didelį poveikį visai Europos ekonomikai;
- reikalauja parengti naują visas Europos automobilių pramonės šakas apimančią politiką;
- ragina Europos Komisiją parengti ilgalaikę Europos Sąjungos automobilių pramonės politiką, kuri derėtų su dabartinėmis iniciatyvomis, apimtų regioninę dimensiją, padėtų įgyvendinti Europos konkurencingumo, teritorinės sanglaudos, tvaraus vystymosi tikslus ir spręsti klimato kaito problemas;
- be to, norėtų, kad CARS 21 aukšto lygio darbo grupė tęstų savo veiklą ir nuo pirmųjų 2010 m. mėnesių pradėtų ieškoti suderintų ir ilgalaikių sprendimų, kaip įveikti automobilių pramonei kylančius iššūkius. Svarbu, kad šiame forume būtų atstovaujama vietos ir regionų valdžios institucijoms ir išklaudyta visų nuomonė;
- pabrėžia, kad automobilių sektoriaus įmonėms ir darbuotojams kyla vis didesnių mokymo, vidaus ir išorės restruktūrizavimo ir socialinių naujovių poreikių;
- pabrėžia, kad automobilių pramonė susiduria su naujais technologiniais iššūkiais. Labai svarbu plėtoti naujas tvaraus judumo galimybes.

Pranešėjas: Jean-Yves Le Drian (FR / ESP), Bretanės regiono tarybos pirmininkas

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

1. primena, kad automobilių pramonė yra Europos Sąjungos **strateginė** sritis, kadangi joje sukurta apie 12 milijonų tiesioginių ir netiesioginių darbo vietų. Visoje Europos teritorijoje šiam pramonės sektoriui atstovauja automobilių gamintojai ir automobilių sudedamųjų dalių tiekėjai;
2. teigia, kad automobilių pramonė išgyvena **gilią krizę**, kuri artimiausiais mėnesiais gali dar labiau sustiprėti ir kuri turės didelį poveikį visai Europos ekonomikai;
3. mano, kad dabartiniai politiniai ir ekonominiai įvykiai turėtų paskatinti Europos Sąjungą peržiūrėti svarbiausiems ekonomikos sektoriams skiriamą paramą užimtumui ir tvaraus augimo potencialui didinti;
4. reikalauja parengti **naują** visas Europos automobilių pramonės šakas apimančią **politiką**;
5. mano, jog šiuo metu ypač svarbu, kad pramonės rangovai ir valdžios institucijos dėtų reikiamas pastangas pradėti **derybas**;

Svarbiausi iššūkiai

6. mano, kad, baigus skirti išimtinę pagalbą pagal Europos ir nacionalinius ekonomikos atgaivinimo planus, išryškės dideli Europos automobilių sektoriaus **pertekliniai pajėgumai**. Automobilių sektorius turės sumažinti savo gamybos pajėgumus. Iškilis grėsmė daugeliui Europos montavimo įmonių ir MVĮ;
7. pabrėžia, kad automobilių sektoriaus įmonėms ir darbuotojams kyla **vis didesnių** mokymo, vidaus ir išorės restruktūrizavimo ir socialinių naujovių **poreikių**;
8. atkreipia dėmesį į vartotojų **poreikių** pokyčius: jie nori ekologiškesnių, patikimesnių transporto priemonių už prieinamą kainą;
9. pabrėžia, kad automobilių pramonė susiduria su naujais **technologiniais iššūkiais**. Labai svarbu plėtoti naujas tvaraus judumo galimybes;

Esamos Europos priemonės turėtų būti lankstesnės

10. apgailestauja, kad naudojant visas esamas Europos priemones ne visada galima **skubiai išspręsti** ekonominės veiklos vykdytojams kylančias problemas;

11. ypač apgailestauja dėl to, kad procedūros Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo lėšoms gauti yra ilgos ir netiesioginės;

12. apgailestauja, kad kai kurioms regionų valdžios institucijoms sudėtinga gauti leidimą keisti Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) veiklos programas, kad jos geriau atitiktų krizės sąlygas, nors jas keisti anksčiau yra raginusi Europos Komisija;

13. prašo Europos Parlamentą apsvarstyti šiuos klausimus;

Strateginių konsultacijų forumo kūrimas

14. pabrėžia, kad daugelio Europos regionų ateitis iš esmės priklausys nuo automobilių gamintojų priimamų sprendimų;

15. rekomenduoja aktyviau plėtoti Europos Komisijos, valstybių narių, susijusių vietos ir regionų valdžios institucijų, automobilių gamintojų ir profesinių sąjungų dialogą ⁽¹⁾. Toks dialogas padėtų numatyti būtinas svarbiausias restruktūrizavimo kryptis ir įdiegti priemones, reikalingas užtikrinti valdymą pereinamuoju laikotarpiu;

16. be to, norėtų, kad CARS 21 aukšto lygio darbo grupė tęstų savo veiklą ir nuo pirmųjų 2010 m. mėnesių pradėtų ieškoti suderintų ir ilgalaikių sprendimų, kaip įveikti automobilių pramonei kylančius iššūkius. Svarbu, kad šiame forume būtų atstovaujama vietos ir regionų valdžios institucijoms ir išklaudyta visų nuomonė;

17. rekomenduoja įsteigti **Europos** automobilių pramonės raidos **observatoriją**, kuri padėtų CARS 21 aukšto lygio darbo grupei, šios pramonės šakos veiklos vykdytojams ir susijusioms valdžios institucijoms;

Naujos automobilių pramonės politikos kūrimas

18. ragina Europos Komisiją parengti **ilgalaikę Europos Sąjungos automobilių pramonės politiką**, kuri derėtų su dabartinėmis iniciatyvomis, apimtų regioninę dimensiją, padėtų įgyvendinti Europos konkurencingumo, teritorinės sanglaudos, tvaraus vystymosi tikslus ir spręsti klimato kaito problemas;

19. prašo Europos Komisijos skirti ypatingą dėmesį Europos struktūrinių fondų skatinamų pramonės pajėgumų išlaikymui;

⁽¹⁾ 2009 m. kovo 13 d. įvyko neoficialus susitikimas, į kurį Europos Komisija pakvietė susijusių valstybių ministrus ir *General Motors* atstovus. Toks susitikimas turėtų būti surengtas ir su kitais gamintojais, vykdančiais veiklą Europos Sąjungos teritorijoje.

20. ragina Europos Komisiją, nagrinėjant su šia politika susijusius klausimus, atsižvelgti į CARS 21 aukšto lygio darbo grupėje atstovaujimų dalyvių nuomonę;

21. rekomenduoja parengti politiką, į kurią visų pirma būtų įtrauktos šios nuostatos:

Galimybė automobilių dalių gamintojams gauti finansavimą

22. rekomenduoja Europos Komisijai suteikti daugiau galimybių vietos ir regionų valdžios institucijoms vidaus rinkoje remti sunkumus patiriančias įmones;

23. atkreipia dėmesį į **didelius sunkumus gauti kreditą**, su kuriais susiduria automobilių dalis gaminančios mažosios ir vidutinės įmonės nepaisant jų ilgalaikio finansinio gyvybingumo;

24. rekomenduoja Europos Komisijai ir valstybėms narėms sudaryti palankias sąlygas taikyti tokių įmonių finansavimo sistemą ⁽²⁾;

Plataus užmojo mokslinių tyrimų ir inovacijų politika

25. ragina Europos Komisiją kartu su suinteresuotais subjektais, vadovaujantis išsamiais moksliniais tyrimais, **remti keletą atrinktų prioritetinių technologijų**, kurios padėtų kurti anglies dioksido neišmetančius automobilius;

26. rekomenduoja skirti papildomą finansavimą iniciatyvai „Ekologiškas automobilis“ ir Septintojoje bendrojoje mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos programoje numatytiems transporto klausimams spręsti;

27. pabrėžia, kad būtina aktyviau informuoti vartotojus apie švaresnį judumą užtikrinančias technologijas, su jomis supažindinti ir skatinti jas naudoti;

28. rekomenduoja nedelsiant sukurti **infrastruktūrą** ir nustatyti **standartus**, reikalingus naujoms technologijoms (pavyzdžiui, elektra varomų automobilių) plėtoti ir jas pateikti į rinką ⁽³⁾;

29. prašo Europos Komisijos ištirti automobilių pramonės inovacijų rėmimo galimybes skelbiant viešuosius konkursus prieš pradėdant prekybą;

Tinkamas mokymas

30. pabrėžia, kad transporto priemonių kūrimas, gamyba ir priežiūra susiję su vis pažangesnėmis technologijomis, todėl atsiranda naujų **mokymo** poreikių;

31. rekomenduoja Europos Komisijai ir valstybėms narėms nuo šiol sudaryti palankias sąlygas plėtoti su šiomis technologijomis susijusį pagrindinį ir tęstinį mokymą ir užtikrinti tokio mokymo si galimybes;

32. rekomenduoja Europos Komisijai ir valstybėms narėms skatinti išorės restruktūrizavimo, t. y. orientavimosi į naujus sektorius, priemones;

Skatinantys veikti teisės aktai

33. pabrėžia, kad Europos teisės aktai gali **paspartinti technologinį perėjimą** prie ekologiškesnių transporto priemonių;

34. ragina Europos Komisiją ir toliau dėti pastangas sumažinti transporto priemonių anglies pėdsaką ir atsižvelgti į įmonių prisitaikymo galimybes;

35. rekomenduoja kiekviename naujame teisės akte numatyti mokslinių tyrimų ir plėtros finansavimą, kuris įmonėms, visų pirma mažosioms ir vidutinėms, leistų išspręsti atitinkamus technologinius uždavinius.

2010 m. vasario 10 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkė
Mercedes BRESSO

⁽²⁾ Pavyzdžiui, remiantis JAV taikomu ir Europos automobilių sudedamųjų dalių gamintojų asociacijos (CLEPA) rekomenduojamu atvirkštinio faktoringo (angl. *reverse factoring*) modeliu.

⁽³⁾ Pramonės politikos srityje dirbančios Prancūzijos ir Vokietijos atstovų darbo grupės veikla yra puikus pavyzdys, kaip paspartinti reikiamų normų ir standartų kūrimą. Šios grupės tikslas – išnagrinėti Prancūzijos ir Vokietijos bendradarbiavimo ir naujų iniciatyvų plėtojimo galimybes elektros energija varomų transporto priemonių kūrimo srityje.

Regionų komiteto nuomonė. Šeštoji ekonominės ir socialinės sanglaudos pažangos ataskaita

(2010/C 175/02)

REGIONŲ KOMITETAS

- palankiai vertina pastabas dėl Žaliosios knygos dėl teritorinės sanglaudos, tačiau apgailestauja, kad pateikta nepakankamai konkrečių sprendimų, skirtų taikyti ir įgyvendinti teritorinės sanglaudos idėją; todėl mano, kad baltoji knyga būtų naudinga teritorinės sanglaudos įtvirtinimui būsimoje įvairių sričių ES politikoje;
- dėl inovacijų ir kūrybingumo teigia, kad reikia daugiau lankstumo, kad struktūrinių fondų lėšas būtų galima greitai paskirti ir jomis naudotis ir siūlo galvoti ne tik apie didelį augimą ar gebėjimų didinimą, bet ir apie tai, kad daugelyje sričių reiktų skatinti verslumą;
- rekomenduoja kurti virtualųjį kūrybiškumo tinklą, kuris būtų atviras visiems ir per kurį būtų galima konsultuotis su specialistais, įgyti išsilavinimą ir žinių, taip pat gauti paramą verslo klausimais ir konsultacijas finansų srityje;
- mano, kad norint kuo geriau spręsti su tvariu vystymusi ir klimato kaita susijusius uždavinius reikia kūrybiškumo ir naujovių diegimo. Todėl klimato kaitos klausimus reiktų geriau suderinti su būsimaisiais ES orientyrais, taip pat ir peržiūrint struktūrinių fondų asignavimo mechanizmus;
- mano, kad struktūrinių fondų lėšas skirstant tik pagal BVP, susidaromas neteisingas vaizdas apie tikrąją ekonominę padėtį regionuose, todėl rekomenduoja apsvarstyti papildomų, kitų rodiklių nei BVP naudojimą;
- rekomenduotų visas regionų pagal N+2 ir N+3 taisyklę nepanaudotas lėšas skirti Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondui, būsimam prisitaikymo prie klimato kaitos padarinių fondui arba rizikos kapitalo fondui siekiant aiškaus tikslo – pradėti mažosioms ir vidutinėms įmonėms skirtus paramos naujovėms ir vystymuisi projektus;
- norėtų, kad Penktojoje sanglaudos ataskaitoje būtų iškeltas aiškus politinis tikslas – visose ES teritorijose įgyvendinti toli siekiančią sanglaudos politiką ir spręsti ekonomines ir socialines problemas bei pasinaudoti vietos privalumais.

Pranešėja:	Flo Clucas , Liverpulio miesto tarybos narė (UK/ALDE)
Pamatinis dokumentas:	Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai „Šeštoji ekonominės ir socialinės sanglaudos pažangos ataskaita“
	COM(2009) 295 galutinis

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

Ižanga

1. teigiamai vertina Šeštąją ekonominės ir socialinės sanglaudos pažangos ataskaitą, kurioje nagrinėjamas kūrybiškumas ir naujovių diegimas, galintys padėti Europos Sąjungai sparčiau ir ryžtingiau įveikti ekonomikos krizę. Ataskaitoje nurodoma, kokie veiksniai skatina kūrybiškumą ir naujovių diegimą visuose ES regionuose. Regionų komitetas taip pat palankiai vertina pateikiamą teritorinės sanglaudos diskusijų, įvykusių po to, kai pernai buvo paskelbta žilioji knyga, santrauką;

2. konstatuoja, kad pasaulis išgyvena gilią finansų ir ekonomikos krizę. Valdžios institucijos ir finansų įstaigos stengiasi visais įmanomais būdais įveikti sunkumus. Finansinių sunkumų turi ir didelės, ir mažos bendrovės ir įmonės. Nemažai žemyno gyventojų nėra tikri dėl savo būsto ir darbo, kiti nebesitiki įsidarbinti. Trumpalaikės ir vidutinės trukmės ekonomikos ir socialinės perspektyvos yra nekokios: nedarbas, veiklą nutraukiančios įmonės, taip pat valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų sumažėjimas ir ribotos viešųjų finansų galimybės);

3. supranta, kad klimato kaita visame pasaulyje kelia realų pavojų daugelio žmonių ir rūšių gyvybei, todėl jau šiandien visais lygiais reikia imtis veiksmų, kad temperatūra kuo mažiau pakiltų. Tuo pat metu klimato kaitą vertiname kaip palankią progą aplinkos, visuomenės ir ekonomikos labai keisti įpročius;

4. supranta, kad šiandieninė padėtis labai skiriasi nuo tos, kuri buvo nustatant 2007–2013 m. programos uždavinius. Tačiau iki tol, kol 2014 m. įsigalios naujos programos, dar liko daugiau kaip pusė dabartinio programavimo laikotarpio. Regionų komitetas sutinka, kad sanglaudos politikos paskirtis – nustatyti ir įgyvendinti ilgalaikius strateginius tikslus, tačiau mano, kad naudos galėtų atnešti ir nedideli pokyčiai – jie galėtų sušvelninti dabartinės ekonomikos ir finansų krizės padarinius valstybėse narėse ir vietos bei regionų valdžios institucijose, padėtų joms atsigausti. Regionų komiteto manymu, viso to galima pasiekti laikantis dabartinių strateginių sanglaudos politikos tikslų;

5. supranta, kad nebus atliekama visapusiška dabartinio programavimo etapo laikotarpio vidurio peržiūra, todėl būtina reikia pasinaudoti proga, kad buvo paskelbta Šeštoji sanglaudos pažangos ataskaita, ir pasisemti žinių apie geriausias iki šiol sukauptas patirties pavyzdžius. Dabar palanki proga išsiaiškinti, kaip Europos struktūriniai fondai naudojami vietos ir regionų kompetencijai priklausančiose srityse ir kaip juos būtų galima geriau panaudoti. Atsižvelgiant į augantį susirūpinimą dėl pačios ES sanglaudos politikos ateities šią informaciją reikia panaudoti griežtai pozicijai išdėstyti Penktojoje sanglaudos ataskaitoje, kuri turėtų būti paskelbta 2010 m. rudenį, ir suteikti medžiagos diskusijoms apie tolesnį programavimo laikotarpį po 2013 m. Penktojoje sanglaudos ataskaitoje pagal naujosios Sutarties dėl Europos sąjungos veikimo 175 straipsnį nuo šiol bus skiriamas dėmesys ekonominei, socialinei ir teritorinei sanglaudai;

6. pripažįsta, kad teritorinės sanglaudos politika, kuri naujojoje Sutartyje iškeliamą kaip naujas ES tikslas, turi būti susieta su Lisabonos darbotvarke. Šios darbotvarkės peržiūra 2010 m. suteiks Europos Sąjungai dar vieną galimybę įvertinti laimėjimus ir kartu nuspręsti, kur reikėtų daugiau lankstumo, kad valstybės narės, o ypač vietos ir regionų valdžios institucijos, galėtų sėkmingai įgyvendinti programą, kuri turės realų tiesioginį poveikį piliečių gerovei ar galimybėms. Be to, ši peržiūra suteiks galimybę klimato kaitos klausimus geriau suderinti su būsimaisiais ES orientyrais, ypač jei, atsižvelgiant į naujosios Lisabonos strategijos tikslus, bus peržiūrėtas struktūrinių fondų asignavimo mechanizmas;

7. apgailestauja, kad Šeštojoje sanglaudos pažangos ataskaitoje neanalizuojamos dabartinės ekonominės ir ekologinės sąlygos. Ataskaitoje neužsimenama, kad dabartinė ekonomikos krizė yra giliausia nuo Didžiosios depresijos laikų, ir nesitūloma labai laukiamų sprendimų klimato kaitos padariniams sušvelninti. O svarbiausia – ataskaitoje nevertinama, kokios įtakos ji turi mūsų regionams, miestams ir miesteliams bei jų gyventojams;

8. sutinka, kad būtina geriau iširti ES inovacijų politikos teritorinį poveikį, kad būtų galima nustatyti ir skatinti tinkamiausias europines priemones, kurios padėtų skatinti investicijas į inovacijas vietos ir regionų lygiu. Regionų konkurencingumą, kuris yra vienas tvaraus augimo veiksnių, gali paskatinti tik tinkamos valdžios institucijų investicijos į inovacijas ne tik gamybos, bet ir paslaugų sektoriuje;

9. parengė šią nuomonę tam, kad apsvarstytų opius klausimus atsižvelgdamas ne į veiksmus, kurių imamasi tarptautiniu mastu, o į regionų, miestų ir miestelių bei jų gyventojų perspektyvą;

Dabartinė vietos ir regionų ekonomikos padėtis

10. supranta, kad natūraliai miestuose ar regionuose besiplečiančios vietos įmonės prisideda prie vietos gerovės ir ekonominio stabilumo. Tokios įmonės (tai gali būti mažosios ir vidutinės įmonės, socialinės ar bendruomenės iniciatyva įkurtos įmonės) gali padėti vietai atsigaivinti. Tačiau, kad jos imtų augti, reikia sudaryti įmonėms klestėti tinkamas ekonomines, ekologines ir socialines sąlygas, pavyzdžiui, užtikrinti kvalifikacijos kėlimo galimybes, įgyvendinti įvairias vystymosi programas, mažinti nepritekliaus priežastis ir investuoti į viešąją infrastruktūrą;

11. taip pat pripažįsta, kad bendruomenėms labai reikalingos investicijos. Regionai ir vietos bendruomenės stengiasi pritraukti įmonių investicijas, prisivilioti kvalifikuotus darbuotojus, nuo regiono priklauso ir tai, ar jame pasiliks čia gyvenantys ar studijas baigę gyventojai. Vadinas, reikia įvertinti ekonomines ir socialines atitinkamos vietovės problemas ir rasti būdus toms problemoms įveikti, nes tik taip bus galima pasinaudoti tuo, ką kiekvienas regionas turi išskirtinio, ir tuo, ką, palyginti su kitais regionais, jis gali pasiūlyti geresnio darbo, būsto, švietimo ir gyvenimo kokybės srityje;

12. Šeštojoje pažangos ataskaitoje Europos Komisijos atlikta padėties skirtingų kategorijų regionuose (konvergencijos regionuose, pereinamojo laikotarpio regionuose ir konkurencingumo ir užimtumo tikslų siekiančiuose regionuose) analizė atskleidė, kad socialinė ir ekonominė padėtis šių trijų tipų regionuose skiriasi, ypač kūrybiškumo, naujovių diegimo ir verslumo požiūriu. Tiek dabartinė ekonomikos krizė, tiek ir įvairūs veiksniai, turintys poveikio regionų vystymosi galimybėms (demografinė padėtis, susisiekimai, naujovių diegimo gebėjimai ir pan.), pabrėžia faktą, kad vertinant vietovių ir regionų ekonomiką ir kuriant veiksmingą sanglaudos politiką būtina atsižvelgti į tam tikrus svarbius duomenis. Todėl klasifikuojant regionus naujuoju programavimo laikotarpiu po 2013 m. reikia be vienam gyventojui tenkančio BVP rodiklio papildomai taikyti naujus rodiklius;

Teritorinė sanglauda

13. palankiai vertina Šeštąją pažangos ataskaitą, parengtą atsižvelgus į pastabas dėl Žaliosios knygos dėl teritorinės sanglaudos, kurių nemažą dalį atsiuntė vietos ir regionų valdžios institucijos. Pagal Šeštąją pažangos ataskaitą, teritorinės sanglaudos tikslas – skatinti darnų ir tvarų visų teritorijų vystymąsi suteikiant joms galimybę pasinaudoti savo ypatumais ir ištekliais. Šiuo tikslu taip

pat reikia teritorinio planavimo numatant būtinus transporto ir komunikacijos ryšius ir taip užtikrinant veiksmingą prekių, paslaugų ir kapitalo judėjimą. Regionų komitetas taip pat nori pabrėžti, kad visi regionai skirtingi ir kiekvienas jų savo potencialą gali visiškai atskleisti pasiūlęs kažką savita;

14. vis dėlto, atsižvelgdamas į platų pritarimą šiam naujam teritoriniam aspektui ir į dabartines ekonomines aplinkybes, Regionų komitetas apgailestauja, kad pateikta nepakankamai konkrečių sprendimų, skirtų taikyti ir įgyvendinti teritorinės sanglaudos idėjas tiek dabartinio, tiek ir būsimo programavimo laikotarpiais;

15. primena, kad pradėjus taikyti Lisabonos sutartį, daugiau dėmesio skiriama teritorinei sanglaudai, nes ji priskirta ES politiniams tikslams ir tapo trečiuoju sanglaudos politikos matmeniu. Todėl Regionų komitetas dar kartą pakartoja nuomonėje dėl Teritorinės sanglaudos žaliosios knygos pateiktą prašymą ratifikavus Lisabonos sutartį paskelbti teritorinės sanglaudos baltąją knygą, kurioje turėtų būti tiksliau išaiškinta, kaip šį tikslą reikės įtraukti į visų sričių ES politiką ir jį įgyvendinti;

16. teritorinio bendradarbiavimo klausimu laikosi nuomonės, kad programomis turėtų būti sprendžiami visiems opūs klausimai ir siekiama sukurti ES papildomą vertę, remiantis vykdant programą įgyta patirtimi ir jos rezultatais. Papildomą vertę bus galima sukurti, jei bus dirbama su vietos ir regionų valdžios institucijomis, didesnėmis bendrų interesų turinčiomis vietovėmis, kurios priklauso tam pačiam sausumos ar jūriniam regionui arba susiduria su ta pačia problema, kuri aktuali bent dviem valstybėms narėms. Kad būtų galima padėti parengti perspektyvų strategišką požiūrį, šiuo programavimo laikotarpiu būtų galima rengti ir remti nemažai bandomųjų projektų, apimančių dvių ar daugiau valstybių narių funkcines ekonomines zonas. Regionų komitetas tikisi, kad, remdamasis vietos ir regionų valdžios institucijos patirtimi, galės prisidėti prie Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės reglamento peržiūros 2010 m.;

Naujovių diegimo ir kūrybiškumo klausimo įtraukimas į sanglaudos politiką

17. mano, kad atliekant bet kokią sanglaudos politikos peržiūrą turi būti siekiama ne akcentuoti nesėkmes, o pasimokyti iš laimėjimų. Todėl sanglaudos politika pati turi būti kūrybiška ir novatoriška ir semtis žinių bei patirties iš vietos valdžios institucijų, miestų ir regionų, ir iš jų mokytis dabar ir ateityje;

18. supranta, kad naujovių ir kūrybiškumo negalima tikėtis vien tik iš pažangiausių bendrovių ir aukštojo mokslo įstaigų. Vietos ir regionų valdžios institucijos taip pat turi kurti ir diegti naujoves, ir sudaryti sąlygas kūrybai ir inovacijoms skleisti. Šiuo tikslu jos gali naudotis struktūrinių fondų lėšomis. Tačiau reikėtų daugiau lankstumo, kad šias lėšas būtų galima greitai paskirti ir jomis

naudotis ir kad būtų galvojama ne tik apie didelį augimą ar gebėjimų didinimą, bet ir apie tai, kad daugelyje sričių reikėtų skatinti verslumą. Tuomet verslą pradėti norintys vietos gyventojai galės kreiptis konsultacijos ir patarimo, kuris padės jiems imtis tolesnių veiksmų;

19. vertina Europos inovacijos ir technologijos instituto darbą, bet mano, kad jo veikla reikalingiausia pažangiausioms bendrovėms ir mokslinių tyrimų institutams. Inovacijas ir kūrybiškumą reikia skatinti visoje Europos Sąjungoje. Tai turi daryti visi valdžios lygmenys ir ES piliečiai. Regionų komitetas rekomenduotų Europos Komisijai pagalvoti, ar nebūtų galima sukurti virtualųjį kūrybiškumo tinklą, ir norėtų prisidėti prie tokio tinklo turinio formavimo. Šis tinklas, kaip ir daugelis kitų ES viešųjų mokymosi tinklų, turėtų būti atviras visiems. Per jį būtų teikiamos konsultacijos, parama, taip pat suteikiama prieiga prie rizikos kapitalo ir specialistų paslaugomis. Visos vietos ir regionų valdžios institucijos, taip pat centrinės valdžios institucijos, privatus sektorius, visi eiliniai idėjų, patirties ir vaizduotę turintys piliečiai turės realią galimybę savo idėjas pristatyti platesnei auditorijai;

20. pripažįsta, kad novatoriams ir išradėjams reikalinga panašų į juos žmonių terpė, kuri juos įkvėptų ir padrąsintų. Virtualusis kūrybiškumo tinklas sudarytų sąlygas rasti „inovacijų lyderiams“, taip pat konsultuotis ir išgirsti specialistų nuomonę. Virtuali aplinka turi privalumų – saloje, atokiausiame regione, kaime, kalnuose ar retai apgyvendintoje ir toli nuo universitetų esančioje vietovėje gyvenantys žmonės galės konsultuotis su specialistais, igr̃yti išsilavinimą ir žinių. Jiems bus teikiama parama verslo klausimais ir konsultacijos finansų srityje. Šie žmonės galės susiburti jei ne į tikrą, tai bent į virtualiąją bendruomenę;

21. laikosi nuomonės, kad nuostatas apie kūrybiškumą ir naujovių diegimą į dabartinę programą reikia įtraukti dar ir todėl, kad būtų galima kuo geriau spręsti su tvarium vystymusi ir klimato kaita susijusius uždavinius. Vietos ir regionų lygio efektyvaus energijos vartojimo iniciatyvos ne tik gali padėti sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kieki, bet ir sukurti naujų „ekologiškų“ darbo vietų ir įmonių, kuriose darbas bus ilgalaikis ir užtikrintas ir bus numatytos sąlygos kelti kvalifikaciją – tai turėtų remti ES sanglaudos politika. Kai kurie regionai savo programose jau yra nusistatę anglies dioksido išmetimo mažinimo tikslus. Likusį šio programavimo laikotarpio laiką šią gerąją praktiką būtų galima taikyti ir plačiau;

22. mano, kad reikalinga lygiaverčių partnerių, atstovaujančių viešajam ir privačiam sektoriui, sąjunga. Reikėtų taikyti trišalį požiūrį, skatinantį diegti naujoves vietos ir regionų lygmeniu ir dalyvauti visas suinteresuotąsias šalis. Šiuo atveju sunku būtų

pervertinti partnerystės (tiek viešosios ir privačios, tiek vien viešosios partnerystės, tiek tarp to paties, tiek tarp skirtingo valdymo lygmenų partnerių) vaidmenį. Vietos ir regionų valdžios institucijos, jei jos bus remiamos, kartu su savo partneriais gali padėti spręsti atotrūkio naujovių srityje klausimą;

23. pareiškia, kad dabar pats laikas būti novatoriškais ir kūrybingais ir suteikti vietos bei regionų valdžios institucijoms galimybę atskleisti savo patirtį ir žinias. Pavyzdžiui, kultūra ir turizmas pagal savo pobūdį visada priklausė vietos ir regionų kompetencijai. Šiose srityse galima kurti darbo vietas ir pritraukti investicijas. Daugelis Europos miestų ir regionų, būdami pripažinti kultūros centrai arba tapę Europos kultūros sostine, sėkmingai plėtoja šias politikos sritis, kurdami patrauklų ir savitą įvaizdį, siūlydami naujas darbo galimybes, o visa tai gali pritraukti ir naujas investicijas;

Valdymo supaprastinimas siekiant didesnio veiksmingumo ir kontrolės

24. palankiai vertina visas supaprastinimo priemones, kurių iki šiol buvo imtasi, ir ragintų su suinteresuotaisiais subjektais papildomai apsvarstyti, ar šiuo programavimo laikotarpiu nereikėtų dar ko nors koreguoti. Regionų komitetas mano, kad perteklinis finansų valdymas ir kontrolė turi neigiamos įtakos sanglaudos politikai ir net gali jai pakenkti, o dėl didelių finansinių reikalavimų ir kontrolės naštos projektų rėmėjai atsisako dalyvauti vykdam šią politiką. Regionų komitetas pripažįsta, kad viešosioms lėšoms turi būti taikoma griežta finansų kontrolė, tačiau dėl to regionų ir vietos valdžios institucijos neturėtų atsisakyti rizikingesnių sumanymų ir vengti naujoves bei kūrybiškumą skatinančių programų, baimindamiesi nesėkmės ar kad nepavyks susigrąžinti sąnaudų. Reikia supaprastinti ir patį valdymą – užkirsti kelią skirtingam aiškinimui ir aiškiais, tiksliais nuostatomis užtikrinti stabilią ir tikslią teisinę sistemą kiekvienam programavimo laikotarpiui;

25. mano, kad dėl N+2 taisyklės neišnaudotos lėšos neturėtų būti gražinamos Komisijai, o vėliau paskirstomos valstybėms narėms. Šiuos pinigus būtų galima panaudoti regioniniams rizikos kapitalo fondams ir kaip parengiamojo etapo kapitalą arba Komisijos Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondui. Be to, Europos prisitaikymo prie klimato kaitos fondas galėtų padėti finansuoti vietinius projektus, kurie skirti įvairioms ūkio šakoms prisitaikyti prie dabartinių ir būsimų aplinkosauginių reikalavimų. Padėti prisitaikyti galėtų ir susijusių darbuotojų perkvalifikavimo ir perorientavimo į su ekologiška veikla susijusias profesijas projektai arba ekologiniu požiūriu neperspektyvių įmonių restruktūrizavimo projektai. Rizikos kapitalo fondui per Europos investicijų banką skirtos lėšos gali suteikti mažosioms ir vidutinėms įmonėms, socialinėms įmonėms ir bendruomenės iniciatyvoms galimybę gauti tiek trumpalaikį, tiek ir augimui skirtą finansavimą, kuris šiandieninės ekonomikos sąlygomis pasidarė sunkiai prieinamas. Bet koku atveju būtų tikslinga sušvelninti N+2 taisyklę, atsižvelgiant į sanglaudos politikos tikslus ir ciklinių ekonomikos svyravimų poveikį valstybės lėšoms ir privačioms investicijoms;

26. taip pat galvoja, kad supaprastinimo būtų galima siekti ir kitaip – Komisija galėtų išanalizuoti valstybių narių audito procedūras ir pasvarstyti, ar nebūtų galima sudaryti „pasitikėjimo sutarčių“ ir taip išvengti audito procedūrų dubliavimosi. Tačiau tai neturėtų būti kontrolės stiprinimas, veikiau pastangos išvengti klaidų, prevencija ir rezultatų vertinimas. Smulkių projektų taisyklėms turėtų būti taikomas proporcingumo principas – tai padėtų sumažinti našta;

Gilesnės ir platesnės žinios. Žvilgsnis į ateitį ...

27. pripažįsta bandomąsias programas, kuriomis bus įvedami papildomi, su BVP nesusiję rodikliai ir kurias Komisija pradės diegti nuo 2011 m. Regionų komitetas ne vienoje nuomonėje skatino nustatyti naujus rodiklius, kurie padėtų geriau įvertinti teritorinius skirtumus įgyvendinant apskritai viešąją politiką ir konkrečiai sanglaudos politiką;

28. ragina ES regionus dalytis patirtimi ir plėtoti inovacijų ir ekologinių inovacijų įmonių branduolius, kurie galėtų veiksmingai padėti tam tikrose vietovėse sumažinti pernelyg didelę tokios veiklos koncentraciją ir sušvelninti regionų skirtumus;

29. mato, kad informacija menkai tesidalijama ir beveik nesiremiamą sėkmės pavyzdžiais. Todėl Regionų komitetas sėkmingai pradėjo Europos verslių regionų iniciatyvą, kuria siekiama keistis gera praktika ir apdovanoti geriausių ES verslaus regiono ekonominio vystymosi strategiją. Regionų komitetas taip pat sveikintinomis laiko iniciatyvas, panašias į „InfoRegio“ ir „RegioStars“ apdovanojimus. Tačiau jei būtų sukurtos vartotojui patogesnės projektų duomenų bazės (pageidautina, apimančios ne tik regioninės politikos fondus), atsirastų akstinas mokytis. Pasitelkus komercinių tinklalapių ar pažinčių programų pavyzdį būtų galima sukurti interaktyviąją duomenų bazę, kuri atitiktų visų vartotojų poreikius;

30. konstatuoja, kad duomenų šiandien nėra, o su finansine padėtimi ir jos poveikiu vietos ir regionų valdžios institucijoms susiję duomenys yra dvejų metų senumo ar dar senesni – tai turės įtakos programų įgyvendinimui, sudarys kliūčių lanksčiam reagavimui ir neleis padaryti visų reikalingų vidinių taisyklių pakeitimų;

31. mano, kad struktūrinių fondų lėšas skirstant tik pagal BVP, susidaromas neteisingas vaizdas apie tikrąją ekonominę padėtį regionuose ir nekreipiamas dėmesys į tai, kad valstybėse narėse, kuriose BVP yra didelis, daugėja skurdo židinių;

32. siūlytų pagalvoti apie didesnę supaprastinimą, kurio būtų galima pasiekti pasitelkus Europos regioninės plėtros fondą (ERPF), Europos socialinį fondą (ESF) ir kaimo plėtros programas. Diskusijas galėtume pradėti nuo „vieno langelio“ principo. Tokiu būdu regionai galėtų geriau pasinaudoti finansavimo galimybėmis ir paslaugas planuoti pagal poreikius, t. y. pasitelkus ERPF ir ESF būtų galima kelti darbuotojų kvalifikaciją ir siūlyti darbą potencialiems darbuotojams;

33. mano, kad būsimoji sanglaudos politika turi būti lankstesnė, leisti miestams ir regionams rengti programas pagal regionų ir vietos bendruomenių poreikius. Neturi būti bandoma poreikius tenkinti pagal „iš viršaus nuleistą“ planą. Tai reiškia, kad programos turėtų būti sudaromos remiantis regioninėmis strategijomis, dėl kurių būtų plačiai konsultuojamasi su visais suinteresuotaisiais subjektais;

34. pabrėžia, kad strategijų vystymas makrolygiu, pavyzdžiui, ES Baltijos jūros regiono strategija, turi prisidėti prie vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmens stiprinimo įgyvendinant ES politiką plačiaja prasme. Komitetas taip pat siūlo toliau kurti naujas strategijas kitose geografinėse zonose gavus tinkamą atitinkamų valstybių narių ir ES institucijų paramą;

35. siūlytų skiriant finansavimą sanglaudai daug dėmesio skirti pastatų ir transporto energijos vartojimo efektyvumui skatinti, nes tai yra vienas iš svarbiausių leistino ES finansuojamo vystymosi reikalavimų;

Rekomendacijos

36. pataria šiuo atveju parengti teritorinės sanglaudos baltąją knygą ir klausia Europos Komisijos, ką ji planuoja daryti su 400 nuomonių, kurias ji gavo paskelbusi Žaliąją knygą dėl teritorinės sanglaudos, kad būsimoje įvairių sričių ES politikoje būtų įtvirtinta ir įgyvendinama sanglaudos idėja;

37. pakartoja nuostatą, kad ir po 2013 m. sanglaudos politika būtina kaip priemonė Europos Sąjungos vystymuisi, nes tai gyvybiškai svarbu kaip niekada, ypač po Europą ištikusios sunkios ekonomikos krizės. Todėl ragina Penktojoje sanglaudos ataskaitoje dar kartą paremti toli siekiančią ir į vietos lygmenį orientuotą sanglaudos politiką, kuri atitiktų Lisabonos sutarties 174 straipsnį ir būtų orientuota į ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos skatinimą ir kuri būtų prieinama ne tik atsiliekantiems regionams, bet visoms ES teritorijoms tiek tenykščiams ekonominiams ir socialiniams sunkumams įveikti, tiek pasinaudoti vietos privalumais;

38. prašytų Europos Komisijos sukurti vartotojui patogią duomenų bazę, kurioje būtų kaupiama informacija apie geriausių įvairiose viešosios politikos srityse vyraujančią praktiką (pavyzdžiui, parama naujovių diegimui, parama aprėpties užtikrinimui, klimatui skirtos priemonės). Tokiu būdu būtų teikiama techninė pagalba pagal visas ES finansuojamas programas ir sudarytos sąlygos iš tikrųjų keistis geriausios praktikos pavyzdžiais ir jais remtis;

39. pabrėžia kad kai kurie regionai skatina novatoriškas ir ekologines iniciatyvas, kuriomis aktyviai propaguojamas verslumas, ir pripažįsta, kad reikia ne tik socialiniu ir ekologiniu požiūriu

tvarių programų – būtina suteikti vietos ir regionų valdžios institucijoms galimybę susipažinti su geriausia praktika kitose valstybėse narėse ⁽¹⁾;

40. supranta, kad reikėtų apsvarstyti papildomų, kitų rodiklių nei BVP naudojimą, tačiau dėl jų dar nesutaroma visoje ES ir jų dar nėra NUTS II lygiui. Todėl Regionų komitetas pritaria Europos Komisijos komunikate „BVP ir kiti rodikliai“ pateiktam pasiūlymui vėliausiai 2012 m. pateikti ataskaitą apie tolesnę Europos rodiklių modelių raidą;

41. prašo Europos Komisijos toliau ieškoti būdų supaprastinti ir palengvinti įgyvendinimą. Kai kuriais atvejais gali pakakti pakeisti vidaus darbo tvarką ir nebūtinai reikės keisti reglamentavimo bazę. Parengus paprastas priemones, kuriose visoms valdžios institucijoms būtų viskas aiškiai išaiškinta ir pateikti tikslūs nurodymai, būtų galima išvengti nereikalingo programų įgyvendinimo vėlavimo ir sunkumų. Šiuo požiūriu taip pat būtų naudinga paskelbti įgyvendinimo gaires, kurios parengiamos Komisijos ir valstybių narių koordinavimo komitetuose. Bet kokių atveju būtų labai naudinga, kad reglamentuojančių dokumentų nuostatos ir kategorijos, susijusios su valdymu, laikui bėgant nesikeistų, nes natūralu ir logiška jas laikyti nekintančiomis;

42. rekomenduotų visas regionų pagal N+2 ir N+3 taisyklę nepanaudotas lėšas skirti regionams kaip rizikos kapitalo arba parengiamojo etapo kapitalo fondus siekiant aiškaus tikslo – pradėti

mažosioms ir vidutinėms įmonėms skirtus paramos naujovėms ir vystymuisi projektus, arba jas skirti Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondui ar būsimam prisitaikymo prie klimato kaitos padarinių fondui;

43. rekomenduotų visoms programoms susipažinti su dabartine gerąja anglies pėdsako mažinimo praktika, kuri taikoma įgyvendinant ERPF, ESF ir kaimo plėtros programas, kad šią patirtį galima būtų įtraukti ir į kitas programas tokiu būdu prisidedant prie visiems aktualaus klimato kaitos klausimo sprendimo. Ateinančių programavimo laikotarpi reikės išanalizuoti ne tik tai, kaip struktūriniai fondai siekia Lisabonos tikslų, bet ir kaip jie prisideda prie Europos masto mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų ekonomikos kūrimo, taip pat reikės atsižvelgti į geriausią anglies dioksido neišskiriančių programų praktiką;

44. rekomenduoja Europos Komisijai apsvarstyti galimybę sukurti virtualųjį kūrybiškumo tinklą ir yra pasirengęs dalyvauti formuojant jo turinį;

45. rekomenduotų pertvarkyti sanglaudos politiką, kad subsidiarumo principas būtų taikomas ne vien tik valstybių narių, bet ir vietos bei regionų lygmeniu;

46. ragina Komisiją proporcingumo principą administracinėms procedūroms taikyti ir kitą programavimo laikotarpį, kad, siekiant sumažinti biurokratiją, jos reikalaujami dokumentai atitiktų skiriamas sumas.

2009 m. lapkričio 3 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkė
Mercedes BRESSO

⁽¹⁾ Regionų komitetas norėtų atkreipti dėmesį į šiuos įdomius projektus: www.train2000.org.uk/wiced – sėkmingas pasaulinis verslumo ir inovacijų pavyzdys. Tarptautinis moterų ekonominio vystymosi centro (WICED) projektas remia ir skatina moterų verslumą Liverpulyje. <http://www.deaca.dk/> – Danijos pavyzdys, įmonės ir aplinka. 2007 m. Regioniniai verslo vystymo centrai į 28 projektus investavo apie 42 milijonus eurų. Šie projektai pasižymi įvairove: remiamas tvarios energijos, biodegalų ir biomasės vystymas, taip pat praktinės energijos taupymo iniciatyvos. Energijos taupymo projektų pavyzdys – protingas energijos valdymas vadinamuosiuose „verslo augimo namuose“ Pietų Danijos regione. Čia bandomuosiuose „verslo augimo namuose“ energijos suvartojimą pavyko sumažinti 50 proc. <http://www.nwdacarboncalculator.com> – ekologinis tvarumas. „Anglies skaičiuoklė“ leidžia programos koordinatoriams Šiaurės Vakarų Anglijos regione nustatyti savo iniciatyvos poveikio aplinkai mastą, konkrečiai – išmetamo CO₂ lygį. http://www.goeast.gov.uk/goeast/european_funding/project_case_studies/ – ekologinis tvarumas. Rytų Anglijos regionas skatina ieškoti novatoriškų projektų kūrimo ir įgyvendinimo formų ir šios informacijos sklaidos būdų. <http://www.emlyon.com/english/emlyon/who/index.aspx> – verslumas. EMLYON (Prancūzija) yra Europos verslo mokykla, kurioje vyksta verslumo ir tarptautinės vadybos mokymasis visą gyvenimą.

Regionų komiteto nuomonė. Indėlis į tvarų vystymąsi. Sąžiningos prekybos ir su prekyba susijusių nevalstybinių tvarumo užtikrinimo programų vaidmuo

(2010/C 175/03)

REGIONŲ KOMITETAS

- nurodo, kad sąžiningos prekybos prekių rinka pastaraisiais metais sparčiai augo. Dabar ES vartotojai perka sertifikuotų sąžiningos prekybos prekių už apie 1,5 milijardo eurų per metus;
- pabrėžia, kad viena išskirtinių sąžiningos prekybos ir kitų tvarumo užtikrinimo programų ypatybių yra ta, kad tai iš esmės savanoriškas ir dinamiškas mechanizmas, kuris kinta kartu su visuomenės ir vartotojų informuotumu ir paklausa;
- pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos atsako už didelę dalį viešojo pirkimo išlaidų. Dėl šio svarbaus vaidmens jos turi dalyvauti tvariam vystymuisi ir sąžiningai prekybai skatinti skirtingose priemonėse visoje Europoje;
- pažymi, kad valdžios institucijos viešiesiems pirkimams išleidžia 16 proc. ES BVP dydžio sumą todėl sudaro svarbią strateginę rinką. Vietos ir regionų valdžios institucijos viešųjų pirkimų metu atsižvelgdamos į tvarų vystymąsi ir sąžiningą prekybą ne tik stiprina savo paslaugų vidutinio ir ilgalaikio laikotarpio rentabilumą ir efektyvumą, bet ir labai prisideda stiprindamos socialinį teisingumą bei skatindamos tvarų vystymąsi;
- siūlosi tapti atitinkamų gairių platintoju. Komitetas galėtų pasinaudoti savo ryšių tinklu ir tuo pačiu metu bendradarbiauti su Europos Komisija siekiant įgyvendinti tikslingas vietos ir regionų valdžios institucijų informuotumo didinimo priemones. Valdžios institucijos (ypač tokios, kurioms taikomi panašūs reikalavimai) galėtų sukurti savo keitimosi geriausiais sąžiningos prekybos produktų naudojimo metodais tinklus;

Pranešėja:	Kerstin Kiessler (DE / ESP) Brėmeno žemės tarybos narė, Brėmeno senato narė, Laisvojo Hanzos miesto Brėmeno įgaliotoji atstovė Federacijoje
Pamatinis dokumentas:	Komisijos komunikatas Tarybai, Europos Parlamentui ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui „Indėlis į tvarų vystymąsi: sąžiningos prekybos ir su prekyba susijusių nevalstybinių tvarumo užtikrinimo programų vaidmuo“ COM(2009) 215 galutinis

I. BENDROSIOS PASTABOS

REGIONŲ KOMITETAS

1. itin palankiai vertina 2009 m. gegužės 5 d. Komisijos komunikatą „Indėlis į tvarų vystymąsi: sąžiningos prekybos ir su prekyba susijusių nevalstybinių tvarumo užtikrinimo programų vaidmuo“. Šiame dokumente Europos Komisija apžvelgia dabartinę sąžiningos prekybos ir kitų su prekyba susijusių nevalstybinių (t. y. privačių) tvarumo užtikrinimo programų padėtį;

2. nurodo, kad sąžiningos prekybos prekių rinka pastaraisiais metais sparčiai augo. Dabar ES vartotojai perka sertifikuotų sąžiningos prekybos prekių už apie 1,5 milijardo eurų per metus – tai yra septyniadesimt kartų daugiau nei 1999 m., kai Komisija paskelbė pirmąjį savo komunikatą šia tema;

3. mano, kad būtina turėti aiškią sąžiningos prekybos apibrėžtį, kad geranoriški vartotojai nebūtų priversti atsirinkti iš gausybės ženklų ir sertifikatų, teigiančių, kad jais pažymėti tik sąžiningomis, etiniu požiūriu nepriekaištingomis, alternatyviomis sąlygomis pagaminti produktai. 2009 m. gegužės 5 d. Komisijos komunikate nurodomi sąžiningos prekybos kriterijai, kuriuos apibrėžė Sąžiningos prekybos judėjimas ir 2006 m. birželio 6 d. rezoliucijoje dėl sąžiningos prekybos ir vystymo pakartotojo Europos Parlamentas. „Sąžiningos prekybos“ terminas vartojamas vadovaujantis Tarptautinės socialinio ir ekologinio akreditavimo ir ženklavimo sąjungai (ISEAL) priklausančių tarptautinių standartų nustatymo ir atitikties vertinimo organizacijų standartais ir atsižvelgiant į sąžiningos prekybos organizacijų vartoseną;

4. atkreipia dėmesį į tai, kad 2008 m. sąžiningos prekybos ženklą atpažindavo daugiau nei 70 proc. JK vartotojų (palyginti su 12 proc. 2000 m.), o 2005 m. Prancūzijoje – 74 proc. vartotojų (palyginti su 9 proc. 2000 m.). 2009 m. Vokietijoje atlikto tyrimo metu sąžiningos prekybos ženklas pirmavo tarp 407 prekių ženklų ir pelno nesiekiančių organizacijų;

5. palankiai vertina tai, kad iki 2007 m. pabaigos sertifikuotų sąžiningos prekybos prekių visame pasaulyje buvo parduota už daugiau nei 2,3 mlrd. eurų, tačiau iki šiol šių prekių parduodama gerokai mažiau nei ekologiškų maisto produktų, o jų pardavimas sudaro mažiau nei 1 proc. visos prekybos. Europa yra sąžiningos prekybos centras: būtent čia parduodama 60–70 proc. tokių prekių. Tačiau čia taip pat jaučiamas didelis atotrūkis tarp sparčiausiai augančios rinkos Švedijoje ir naujųjų valstybių narių, kuriose ši koncepcija dar palyginti nežinoma;

II. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

Sąžiningos prekybos ypatybės

6. pabrėžia, kad viena išskirtinių sąžiningos prekybos ir kitų tvarumo užtikrinimo programų ypatybių yra ta, kad tai iš esmės savanoriškas ir dinamiškas mechanizmas, kuris kinta kartu su visuomenės ir vartotojų informuotumu ir paklausa;

7. pabrėžia Komisijos nuomonę, kad su prekyba susijusių privačių tvarumo užtikrinimo programų kriterijų išdėstymas svarbos tvarka ar jų reglamentavimas nebūtų naudingas siekiant tvaraus vystymosi tikslų. Tai veikiau sumažintų privačių iniciatyvų dinamiškumą šioje srityje ir galėtų trukdyti toliau tobulinti sąžiningą prekybą;

8. ragina užtikrinti visišką viešą sąžiningos prekybos ženklo skaidrumą: kiekvienas gamybos grandinės etapas turi atitikti aiškius kriterijus;

9. pažymi, kad tvarų vystymąsi galima skatinti programomis, kuriose derinami aplinkos, socialiniai ir ekonominiai aspektai. Geram rinkos veikimui užtikrinti svarbu, kad vartotojai ir gamintojai galėtų susipažinti su patikima informacija apie programas. Šiuo atveju naudingi nepriklausomi ženklai ir sertifikatai, kuriais vartotojai galėtų pasitikėti ir kuriuos stebi nepriklausomos organizacijos;

Viešieji pirkimai

10. itin palankiai vertina 2004 m. ES viešųjų pirkimų direktyvas. Jos yra daugelio valstybių narių viešųjų pirkimų įstatymų pagrindas ir leidžia taikyti socialinius ir aplinkos kriterijus viešiesiems pirkimams;

11. pažymi, kad valdžios institucijos viešiesiems pirkimams išleidžia 16 proc. ES BVP dydžio sumą ir todėl sudaro svarbią strateginę rinką. Vietos ir regionų valdžios institucijos viešųjų pirkimų metu atsižvelgdamos į tvarų vystymąsi ir sąžiningą prekybą ne tik stiprina savo paslaugų vidutinio ir ilgalaikio laikotarpio rentabilumą ir efektyvumą, bet ir labai prisideda stiprindamos socialinį teisingumą bei skatindamos tvarų vystymąsi;

12. pabrėžia, kad sąžiningos prekybos prekės, siūlomos vartotojams ir viešųjų pirkimų sektoriui, suteikia galimybes jų perkama galia panaudoti derinant prekybos politikos ir vystymosi politikos tikslus;

13. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos atsako už didelę dalį viešojo pirkimo išlaidų. Dėl šio svarbaus vaidmens jos turi dalyvauti tvariam vystymuisi ir sąžiningai prekybai skatinti skirtingose priemonėse visoje Europoje. Valdžios institucijos turi atsižvelgti ne tik į ekonominius, techninius arba teisinius, tačiau ir į politinius sąžiningos prekybos aspektus;

14. anksčiau pastebėjo, kad šiuo metu galiojančios viešųjų pirkimų taisyklės yra gana sudėtingos ir dauguma valdžios institucijų patiria didelius sunkumus norėdamos tinkamai jas įgyvendinti. Todėl prašo Komisijos ateityje nustatyti aiškias ir išsamias socialinių viešųjų pirkimų gaires, kuriomis vietos ir regionų valdžios institucijos galėtų naudotis viešųjų pirkimų būdu įsigydamos sąžiningos prekybos prekes;

15. atkreipė dėmesį į tai, kad siekdama patenkinti perkančiųjų institucijų poreikį turėti tvarių viešųjų pirkimų gaires, Komisija neseniai priėmė Komunikatą dėl viešųjų pirkimų geresnei aplinkai užtikrinti (papildantį Komisijos „žaliųjų“ viešųjų pirkimų vadovą) ir artimiausiu metu išleis panašų socialinę atsakomybę skatinančių viešųjų pirkimų vadovą. Abu šie vadovai sudarys išsamias tvarių (pagal aplinkos apsaugos ir socialinius aspektus) viešųjų pirkimų gaires;

16. palankiai vertina ketinimą išleisti antrąsias gaires ir, atsižvelgdamas į sparčią plėtrą šioje srityje, ragina Komisiją užtikrinti, kad jos kuo greičiau būtų paskelbtos;

17. siūlomi tapti atitinkamų gairių platintoju. Komitetas galėtų pasinaudoti savo ryšių tinklu ir tuo pačiu metu bendradarbiauti su Europos Komisija siekiant įgyvendinti tikslingas vietos ir regionų valdžios institucijų informuotumo didinimo priemones. Valdžios institucijos (ypač tokios, kurioms taikomi panašūs reikalavimai) galėtų sukurti savo keitimosi geriausiais sąžiningos prekybos produktų naudojimo metodais tinklus;

18. svarsto, ar būtų naudingas naujas keitimosi informacija projektas. Europos Komisija ir RK šiuo metu įgyvendina „Decentralizuoto bendradarbiavimo biržą“, kad palengvintų decentralizuoto bendradarbiavimo priemonių ES vietos ir regionų valdžios institucijoms ir jų partneriams besivystančiose šalyse kūrimą ir koordinavimą. Bendradarbiavimo birža bus internetinė paslauga paramos poreikiams ir prašymams derinti su atitinkamais konkursais arba pasiūlymais. RK narių prašoma naudotis šia (2010 m. planuojama įdiegti) elektronine priemone svarbiems duomenims pateikti. Tai labai palengvins Europos vietos ir regionų valdžios institucijų, dirbančių vystomojo bendradarbiavimo srityje, informacijos mainus ir leis derinti ES ir besivystančiose šalyse vykdomus valdžios institucijų projektus;

19. šiuo požiūriu, decentralizuoto bendradarbiavimo projektus būtų galima panaudoti sąžiningos prekybos prekėms kurti, poveikio tyrimų rezultatams kaupti ir smulkiesiems gamintojams Pietų šalyse remti;

20. nurodo, kad būtų naudinga skatinti ne tik viešuosius pirkimus laikantis sąžiningos prekybos principų, bet ir raginti privačias įmones pirkti pagal sąžiningos prekybos standartus. Todėl siūlo vietos ir regionų valdžios institucijoms numatyti paskatas, kad privačios įmonės būtų suinteresuotos pirkti sąžiningos prekybos prekes ir paslaugas, pavyzdžiui, rengti panašius konkursus kaip dabar vykstantys „Sąžiningos prekybos sostinės“ arba „Sąžiningos prekybos miesto“ konkursai;

Europos Komisijos parama

21. palankiai vertina Komisijos įsipareigojimus atsižvelgiant į potencialų sąžiningos prekybos ir kitų su prekyba susijusių tvarumo užtikrinimo programų indėlį į tvarys vystymąsi ir ryžtą toliau remti tokias programas;

22. mano, kad būtina išlaikyti tinkamą pusiausvyrą tarp noro vystyti prekybą, investicijas ir siekti ekonomikos augimo laikantis liberalizavimo ir globalizacija paremtos darbotvarkės ir tarp tvaraus vystymosi principų paisymo, būtinybės užtikrinti skaidrias ir sąžiningas prekybos sąlygas ir būtinybės turtingesnėms pramonės šalims derybose dėl prekybos aiškiai pripažinti opias mažiau išsivysčiusių šalių problemas. Įvairios sąžiningos prekybos organizacijos yra įsitikinusios, kad prekyba gali būti veiksminga priemonė skatinti tvarys vystymąsi ir mažinti skurdą, jei ji vykdoma sąžiningai ir atsakingai. Tačiau, siekiant šio tikslo, būtina iš esmės pakeisti prekybos politikos pobūdį. Laikantis šiuo metu vyraujančio rinka pagrįsto požiūrio nepavyks pašalinti egzistuojančios tarptautinių bendrovių ir smulkiųjų gamintojų derėjimosi galimybių disproporcijos. Tik sistemingai įtraukiant nuošalėje esančius neturtingų šalių smulkiuosius gamintojus į prekybos politikos formavimą galima tikėtis, kad bus panaikinta neteisybė, kurią lemia dabartinė prekybos sistema;

23. palankiai vertina tai, kad Komisija finansinę paramą sąžiningos prekybos plėtojei ir kitai su tvaria prekyba susijusiai veiklai daugiausia skyrė iš vystomojo bendradarbiavimo priemonių. 2007–2008 m. įvairiems veiksams skirta 19,466 mln. EUR. Dauguma šių veiksų buvo skirti didinti informuotumą Europos Sąjungoje. 2008 m. ir 2009 m. šiam tikslui buvo papildomai skirta po 1 mln. EUR;

24. tačiau, atsižvelgdamas į spartų sąžiningos prekybos vystymąsi kai kuriose valstybėse narėse, prašo Komisijos apsvaistyti, ar nereikėtų skirti papildomų lėšų toms valstybėms narėms, kurios šioje srityje dar nededa tiek daug pastangų;

25. remia Komisijos ketinimą pradėti poveikio vertinimą ir imtis rinkos skaidrumo užtikrinimo priemonių ir daugiau dėmesio skirti programų įgyvendinimo ir sertifikato gavimo sunkumams įvertinti. Panašiais veiksmais galėtų prisidėti ir ES valstybės narės finansuodamos sąžiningos prekybos poveikio tyrimus;

Valdžios institucijų dalyvavimas vystymosi politikoje

26. labai palankiai vertina vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmens pripažinimą įgyvendinant sąžiningos prekybos produktams skirtą politiką. Valdžios institucijų dalyvavimas vystymosi politikoje nėra naujas reiškinys. Daugelis Europos regionų ir vietos ir regionų valdžios institucijų jau seniai vykdo sąžiningos prekybos projektus su savo partneriais besivystančiose šalyse. Partnerystė turi remtis abipusiu partnerių pasitikėjimu ir skaidriais tarpusavio santykiais. Sąžiningos prekybos pagrindu sudarytose sutartyse privalu laikytis vienodo požiūrio, abipusio pripažinimo ir proporcingumo principų;

27. pažymi, kad vykstant decentralizacijos procesui vietos ir regionų valdžios institucijų požiūris į sąžiningą prekybą tampa vis profesionalnesnis. Vietos ir regionų valdžios institucijos turi sukaupti vertingų žinių tose srityse, kurios yra labai svarbios besivystančioms šalims bei tūkstantmečio vystymosi tikslų įgyvendinimui. Todėl jos turėtų būti laikomos svarbiais sąžiningos prekybos politikos subjektais;

28. palankiai vertina Komisijos pageidavimą, kad sąžiningos prekybos ir kitos panašios tvarumo programos visoje ES liktų privačiomis. Viešasis reguliavimas galėtų pakenkti dinamiškų privačių programų vystymui arba veikimui;

29. tačiau mano, kad viešųjų pirkimų srityje reikalingi tam tikri įstatymo numatyti konkursų skelbimo standartai, kad sąžiningos prekybos prekių tiekėjams būtų sudarytos sąlygos juose dalyvauti;

Informuotumo didinimas

30. palankiai vertina sąžiningos prekybos vystymąsi ir didėjantį Europos miestų ir regionų pasirengimą į viešųjų pirkimų taisykles įtraukti aplinkos apsaugos ir socialinius kriterijus. Dabartinės finansų ir ekonomikos krizės metu tai tampa vis labiau aktuolu. XX a. aštuntajame dešimtmetyje prasidėjus sąžiningai prekybai buvo labiausiai kritikuojama nesąžininga pasaulio prekybos struktūra. Sąžininga prekyba, pradėta kaip informuotumo didinimo kampanija, šiuo metu pasaulio prekybos politikos srityje tampa pastebima dėl padidėjusios apyvartos;

31. primena, kad į vystymosi politikos tikslų įgyvendinimo veiklą svarbių sąžiningos prekybos partnerių teisėmis turėtų būti sistemingai įtraukiamos ir už informuotumo didinimą Europoje atsakingos decentralizuotos struktūros bei vartotojų apsaugos organizacijos. Tuo pačiu metu kova su nesąžiningomis pasaulio prekybos struktūromis, ypač Europos prekybos ir žemės ūkio politikoje, turėtų būti skatinama raginant žmones rinktis sąžiningos prekybos prekes. Informuotumo didinimas išlieka priemone pasipriešinti skurdui, atsilikimui, badui ir aplinkos naikinimui;

32. su pasitenkinimu konstatuoja, kad pastaraisiais metais Europos Sąjungos vietos ir regionų valdžios institucijos tapo pliečiams artimiausiu lygmeniu sąžiningos prekybos ir sąžiningų viešųjų pirkimų srityje ir pateisino savo vardą. Sąžiningos prekybos miestai ir sąžiningos prekybos universitetai tūkstančiams žmonių palengvino sąlygas prisijungti prie sąžiningos prekybos veiklos ir atvėrė konkrečias galimybes joje dalyvauti. Didžiojoje Britanijoje sąžiningos prekybos miestai veikia jau nuo 2001 m., o Vokietijoje – nuo 2008 m. 12 ES valstybių narių yra daugiau kaip 700 Sąžiningos prekybos miestų ir dar daug miestų siekia Sąžiningos prekybos miesto vardo. Beje, Didžioji Britanija užima ant-rają vietą pagal vienam gyventojui tenkantį sąžiningos prekybos prekių vartojimą;

33. atkreipia dėmesį būtinybę stiprinti vartotojų galią skleisti informaciją ir didinti informuotumą šiam tikslui pasitelkiant vietos ir tarpregioninės spaudos atstovus ir vis dažniau elektroninės žiniasklaidos priemones. Papildomų galimybių teikia bendradarbiavimas su vartotojų apsaugos organizacijomis;

34. palankiai vertina Sąžiningos prekybos palaikymo biuro (angl. *Faire Trade Advocacy Office*) neseną iniciatyvą skatinti Europos Parlamento narius išsipareigoti remti nepalankioje padėtyje esančius gamintojus ir neturtingus darbuotojus Pietų šalyse; mano, kad tokias iniciatyvas būtų galima taikyti ir kitais valdžios lygmenimis;

35. pabrėžia, kad Europos miestus ir regionus jau seniai pasiekė su globalizacija susijusios problemos. Norint vietos lygiu reaguoti tinkamai ir atsižvelgti į ateities perspektyvą, reikalingas tolesnis vietos, regionų ir nacionalinių subjektų mokymas, jų profesionalumo didinimas ir tinklų kūrimas. Europoje šis darbas dar tik pradedamas ir turi būti nedelsiant sistemingai plėtojamas;

Parama savivaldybėms ir regionams

36. su susidomėjimu stebi tai, kad, pavyzdžiui, Vokietijoje nuo 2001 m. veikia tarnyba „Vieno pasaulio bendruomenės“, kuri šiuo metu bendradarbiauja su 2 600 Vokietijos savivaldybių ir dažnai su jų tarptautinėmis partnerėmis (ir susigiminiavusiais miestais). Ši tarnyba, kurios veiklą remia federacinė vyriausybė, dauguma Vokietijos žemių, vietos valdžios institucijų asociacijos ir NVO skėtinė organizacija, labai sustiprino Vokietijos savivaldybių dalyvavimą vystymosi politikoje, skatinant sąžiningą prekybą ir viešuosius pirkimus, kuriuose atsižvelgiama į aplinkos apsaugos ir socialinius aspektus;

37. pateikia rekomendacijas vietos ir regionų valdžios institucijoms, kaip, pasitelkus sistemingą paramą, stiprinti savo potencialą ir kurti tinklus tvariam vystymuisi kylantiems vis didesniems pasauliniams iššūkiams įveikti, užkertant kelią skurdui ir aplinkos niokojimui, ir ypač palengvinti mainus tarp senųjų ir naujųjų ES valstybių narių. Reikėtų skatinti keistis informacija per RK decentralizuoto bendradarbiavimo portalą, kuriame būtų keičiamasi patirtimi ir rengiamos gairės padėti Pietų ir Rytų Europos šalims rasti būdų remti sąžiningą prekybą pagal jų tvaraus vystymosi ir prisitaikymo prie klimato kaitos strategijas;

38. Komunikate paminėtus 19 mln. EUR paramos lėšų ir planuojamą paramos padidinimą vienu milijonu eurų sąžiningai prekybai skatinti laiko išpūdinga pradžia, tačiau atkreipia dėmesį į tai, kad ateityje, atsižvelgiant ne tik į problemų dydį, bet ir į galimybes, turimo potencialo didinimui prireiks papildomų lėšų;

39. nurodo, kad vietos ir regionų valdžios institucijos tiesiogiai gali skatinti sąžiningą prekybą:

- savo posėdžiuose, biuruose ir maitinimo įstaigose siūlyti tik sąžiningos prekybos kavą ir arbatą,
- miestų ir savivaldybių tarybos turėtų remti atitinkamas kampanijas,
- savivaldybės turėtų pripažinti „Vieno pasaulio parduotuvių“ veiklą,
- kuo daugiau miestų turėtų stengtis gauti „Sąžiningos prekybos miesto“ titulą;

Europos sąžiningos prekybos strategijos rengimas

40. ragina parengti bendrą „Europos sąžiningos prekybos strategiją vietos ir regionų valdžioms institucijoms“, skirtą sąžiningai prekybai ir viešiesiems pirkimams remti atsižvelgiant į aplinkos apsaugos ir socialinius aspektus, kartu numatyti veiksmų programą, atitinkančią aplinkos apsaugos ir socialinius kriterijus. Tokia strategija, pasirengus nacionaliniu ir tarpregioniniu lygiu, galėtų būti plėtojama seminaruose ir konferencijose dalyvaujant susijusiems ir suinteresuotiesiems politikos, valdžios, NVO ir privačiojo sektoriaus subjektams;

41. mano, kad ši strategija galėtų būti patvirtinta RK arba tuo metu ES pirmininkaujančios valstybės organizuojamoje konferencijoje ir aptariama ir pristatoma Briuselyje, RK rengiamų ir didelio pasisiekimo sulaukusių „Open days“ metu;

42. atsižvelgdamas į finansų ir ekonomikos krizę ir į gresiančias klimato katastrofas, ketina neišleisti iš akiračio Pietų šalių, o pagrindinius jų subjektus įtraukti į procesą ir ateityje skleisti informaciją apie globalizacijos pasekmes. Šiuo atveju labai svarbu stiprinti sąžiningos prekybos struktūras ir didinti viešųjų pirkimų, kuriuose atsižvelgiama į aplinkos apsaugos ir socialinius aspektus, vaidmenį ir plėsti tinklus su partneriais iš šalių gamintojų;

43. atkreipia dėmesį į tai, kad bendras teigiamas sąžiningos prekybos ir viešųjų pirkimų, atsižvelgiant į aplinkos apsaugos ir socialinius aspektus, poveikis kol kas labiausiai susijęs su smulkiųjų ūkininkų iš taip vadinamųjų besivystančių šalių gaminamais žemės ūkio produktais. Ateityje sąžiningos prekybos prekių ir paslaugų asortimentą galima išplėsti perimant patirtį ir kriterijus ir juos tobulinant, kad būtų užtikrintas didesnis teisinis tikrumas. Reikia siekti užmegzti ir plėtoti ryšius tarp gamintojų ir galutinių vartotojų. Plečiant prekių asortimentą omenyje turimos visos amatininkų ir pramoniniu būdu pagamintos prekės iš visų kilmės šalių ir sąžiningos prekybos kriterijus atitinkančios paslaugos, pavyzdžiui, „sąžiningas turizmas“. O kalbant apie tolesnį struktūrų plėtojimą, pirmiausia reikia paminėti aplinkos apsaugos ir socialinių kriterijų atitikimą, minimalių TDO standartų vertinimą ir transporto bei prekybos klausimus;

44. atkreipia dėmesį į tai, kad iki šiol nagrinėjant šią temą buvo nepakankamai atsižvelgiama į 2008 m. Komisijos direktyvą dėl žmonių su negalia teisių stiprinimo. Tarptautinių savivaldybių partnerystės patirtis rodo, kad įtraukiant kuo daugiau žmonių su negalia į sąžiningą prekybą ir viešuosius pirkimus, kuriuose paįsoama aplinkos apsaugos ir socialinių aspektų, galima pasiekti puikių rezultatų. Komitetas ragina šią temą giliau išnagrinėti siūlomoje strategijoje ir rengiant ją nacionaliniu bei tarpregioniniu lygmeniu;

45. suvokia, kad sąžininga prekyba sudaro mažiau nei 1 proc. bendros prekybos apyvartos Europoje. Tačiau pirmaujančios šalys, pavyzdžiui, Šveicarija, Anglija, Skandinavijos šalys, Nyderlandai, Austrija ir Liuksemburgas, kuriose ši dalis siekia daugiau kaip 10 proc., suteikia drąsos imtis aktyvesnių veiksmų, visų pirma Pietų ir Rytų Europoje. Dažnas puikus NVO, savivaldybių ir vietos įmonių bendradarbiavimas su partneriais pietuose leido sukurti puikius atsakomybės modelius visai Europai. Tai paskata visoms Europos savivaldybėms ir regionams, kurie taip galės labai daug prisidėti siekiant tūkstantmečio vystymosi tikslų iki 2015 m.

2010 m. vasario 10 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkė
Mercedes BRESSO

Regionų komiteto nuomonė. Žemės ūkio produktų kokybės politika

(2010/C 175/04)

REGIONŲ KOMITETAS

- atkreipia dėmesį į didelę kokybiškų produktų naudą ir būtinybę sukurti paramos sistemą, kuri užtikrintų jų ilgalaikį stabilumą ir investicijų grąžą įgyvendinant rinkas orientuotas priemones, apimančias teisės aktus, susijusius su galimybe įvesti ženklimą nurodant šalį gamintoją ir kuris propaguotų ES gamybos standartus;
- supranta, kad reikia parengti gaires, kurios užtikrintų gerą sertifikavimo sistemos modelio veikimą ir tam tikrą vienodumą svarbiais aspektais, pavyzdžiui, būtiniausių kontrolės reikalavimų, kad būtų išvengta galimų panašių sistemų neatitikimų;
- pritaria pasiūlymui plėtoti gyvūnų gerovės ir anglies pėdsako ženklimą; be to, siūlo Europos lygiu nustatyti integruotos gamybos taisykles;
- pripažįsta prekybos standartų, kurie ir toliau turi būti privalomi, svarbą, tačiau juos reikėtų iš esmės persvarstyti;
- mano, kad būtų įdomu išnagrinėti, ar vertėtų nustatyti specifinius neprivalomus nustatytuosius terminus, kurie būtų taikomi tradiciniams ir kalnuose pagamintiems arba užaugintiems produktams, kadangi regionų administracijos gali atlikti labai svarbų vaidmenį juos apibrėžiant;
- siūlo išlaikyti abi priemones (saugomą kilmės vietos nuorodą (SKVN) ir saugomą geografinę nuorodą (SGN));
- ragina Europos Komisiją ieškoti SKVN ir SGN sistemoms reikalingų gamybos valdymo; išreiškia pageidavimą,
- kad Europos Komisija labiau pasistengtų sugriežtinti su PPO susijusias taisykles, pasistūmėtų į priekį sudarydama dvišales sutartis su strateginėmis šalimis, ir primygtinai reikalauja užtikrinti SKVN ir SGN apsaugą kovos su klastojimu prekyboje susitarimuose (angl. ACTA).

Pranešėjas:	Pedro Sanz Alonso (ES / ELP), La Riochos autonominio regiono pirmininkas
Pamatinis dokumentas:	Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl žemės ūkio produktų kokybės politikos
	COM(2009) 234 galutinis

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

Bendri aspektai

1. labai palankiai vertina Europos Komisijos pateiktą nuomonę, kuria ji parodė susidomėjimą kokybiškais žemės ūkio maisto produktais ir visų pirma būtinybę parengti tinkamas gaires, kurios padėtų remti ir skatinti kokybiškų žemės ūkio produktų gamybą ES ir įgyti didesnę vartotojų palankumą;
2. mano, kad kokybiškų žemės ūkio maisto produktų gamyba turi ypatingos reikšmės perspektyviam kaimo vietovių vystymuisi ir ilgainiui padeda išsaugoti regionų kraštovaizdžius bei jų tapatybę, kuriuos formuoja žemdirbiai ir galvijų augintojai taikydami savo gamybos būdus ir taip prisideddami prie tolesnės regioninės plėtros;
3. atkreipia dėmesį į didelę šių produktų naudą ir būtinybę sukurti paramos sistemą, kuri užtikrintų jų ilgalaikį stabilumą ir investicijų grąžą įgyvendinant į rinkas orientuotas priemones, apimančias teisės aktus, susijusius su galimybe įvesti ženklinimą nurodant šalį gamintoją, ir kuris propaguotų ES gamybos standartus, visų pirma maisto saugos, aplinkos apsaugos ir tradicinių gamybos būdų srityje;
4. džiaugiasi, kad Komisijos dokumente pripažįstama, jog žemės ūkio produktų kokybė iš esmės yra susijusi su regionų tradicijomis, vystymu ir tvarumu, tačiau šie aspektai turi būti sustiprinti ir apsaugoti atitinkamomis sistemomis, pavyzdžiui, geografinių nuorodų (GN) sistema, kurios intelektualinės nuosavybės turi būti paisoma pasaulio mastu;
5. norėtų priminti Komisijai, kad ji pati pirmoji turėtų numatyti konkrečias priemones, skirtas vartotojų, ypač Europos, informavimui apie geografinių nuorodų ypatumus, jų požymius ir išskirtinį ryšį su tvariu kaimo vietovių vystymusi;
6. pritaria Komisijai, kad pagrindiniai aspektai, kuriuos reikia užtikrinti norint sukurti tinkamą kokybės politiką, yra informavimas, darna ir paprastumas;
7. supranta, kad reikia parengti gaires, kurios užtikrintų gerą sertifikavimo sistemos modelio veikimą ir tam tikrą vienodumą svarbiais aspektais, pavyzdžiui, būtiniausių kontrolės reikalavimų, kad būtų išvengta galimų panašių sistemų neatitikimų;

8. sutinka, kad ženklinimo priemonių atveju turi būti nustatyti ES prekybos standartai ir kartu pasirūpinta jų supaprastinimu;

9. yra įsitikinęs, kad plataus užmojo žemės ūkio produktų kokybės politika yra itin svarbi siekiant spartaus ir tvaraus Europos žemės ūkio vystymosi, kad būtų patenkinti Europos visuomenės poreikiai ir užimta tam tikra išorės rinkų dalis;

10. be to, mano, kad reikėtų visos Europos visuomenės aktyviai pripažinti Europos žemdirbių ir galvijų augintojų pastangas prisitaikyti prie griežtų aplinkosaugos, maisto saugos ir gyvūnų gerovės reikalavimų;

dėl ES ūkininkavimo reikalavimų

11. mano, kad galima būtų apsvarstyti savanoriško ženklinimo galimybę nurodant ūkininkavimo vietą (žemės ūkio produktų derliaus nuėmimo, gyvulių gimimo ir auginimo, melžiamų karvių melžimo ir pan. vieta). Galima būtų išnagrinėti ir galimybę reikalauti nurodyti kilmės vietą (jei produktas perdirbtas, nurodyti tą vietą, kurioje produktas buvo iš esmės pakeistas paskutinį kartą) prieš tai įvertinus tokios priemonės, kuri kai kuriems produktams jau yra privaloma, pranašumus ir trūkumus. Tokiu būdu Europos gamintojams būtų suteiktos diferencijavimo galimybės remiantis minėtomis nuorodomis, o vartotojai gautų išsamią ir konkrečią informaciją;

12. pritaria pasiūlymui plėtoti gyvūnų gerovės ir anglies pėdsako ženklinimą; be to, siūlo Europos lygiu nustatyti integruotos gamybos taisykles;

dėl prekybos standartų

13. pripažįsta prekybos standartų, kurie ir toliau turi būti privalomi, svarbą, tačiau juos reikėtų iš esmės persvarstyti ir supaprastinti pašalinant nereikalingus reikalavimus ir paliekant tik tuos, kurie iš tikrųjų svarbūs kiekvieno produkto prekybai. Minėtas persvarstymas turėtų būti vykdomas glaudžiai bendradarbiaujant su ūkio subjektais kartu nustatant persvarstymo mechanizmą, kuris padėtų gana greitai ir lanksčiai įvesti pakeitimus. Bet kokiu atveju reikėtų atsižvelgti į atskirų sektorių ypatumus, kad minėtas standartus būtų lengviau suprasti ir taikyti;

14. mano, kad būtų tikslinga išnagrinėti, ar vertėtų nustatyti specifinius neprivalomus nustatytuosius terminus, kurie būtų taikomi tradiciniams ir kalnuose pagamintiems arba užaugintiems produktams, kadangi regionų administracijos gali atlikti labai svarbų vaidmenį juos apibrėžiant;

dėl geografinių nuorodų

15. nepitaria siūlymui sujungti dabartines tris skirtingas sistemas, kad būtų išlaikytas sistemos vientisumas ir kiekvieno produkto savybės. Be to, siūlo išlaikyti abi priemones (saugomą kilmės vietos nuorodą (SKVN) ir saugomą geografinę nuorodą (SGN)), kadangi jos abi pasirodė esančios labai naudingos ir gamintojai jas puikiai priėmė. Vis dėlto mano, kad reikėtų aktyviau apie jas informuoti ir jas propaguoti;

16. supranta, kad būtina supaprastinti ne tik administracines procedūras, bet ir visus aspektus, susijusius su registracija, priežiūra ir valdymu, kurių turi laikytis skirtingose sistemose registruoti ūkio subjektai;

17. palankiai vertina galimybę šias nuorodas taikyti perdirbtiems produktams, su sąlyga, jei galima deramai garantuoti naudotų sudedamųjų dalių kilmę ir jei konkretaus pavadinimo produkto gamintojai leido jas naudoti;

18. mano, kad, vadovaujantis ekologiškų produktų pavyzdžiu, įdomu būtų apsvarstyti galimybę skirtingiems tiekimo grandinės veiklos vykdytojams taikomus sertifikavimo reikalavimus pradėti taikyti ir šviežiams produktams taip siekiant išryškinti galimus teigiamus minėto taikymo aspektus;

19. atkreipia dėmesį į tai, kad daugeliui su SKVN ir SGN sistemomis susijusių subjektų reikalingos priemonės gamybai reguliuoti, ir pabrėžia, kad nesuteikus SKVN ir SGN sistemoms minėtų priemonių joms išskiltų aiškų pavojų išnykti arba prarasti savo autentiškumą bei kokybę, o tai savo ruožtu sukeltų pavojų daugelio Europos regionų kaimo vietovių socialinei ir gamybos struktūrai;

20. ragina Europos Komisiją ieškoti SKVN ir SGN sistemoms reikalingų gamybos valdymo priemonių ir jas šioms sistemoms suteikti. Regionų vidaus vystymasis daugeliu atvejų yra susijęs su tvaria kaimo plėtra, o ši neįmanoma, jei SKVN ir SGN sistemoms nesuteiktos priemonės, kurios leistų reguliuoti gamybos potencialą ir taip pasiekti tinkamą pasiūlos ir paklausos pusiausvyrą užtikrinant, kad gamybos augimas būtų proporcingas besiplečiančiai prekybai;

21. SKVN ir SGN – tai intelektinės nuosavybės teisės, todėl joms turi būti numatyta savanoriško reguliavimo galimybė, kuri suteikta kiekvienam prekės ženklui tiek kokybiniais, tiek kiekybiniais aspektais; minėtas reguliavimas turėtų būti suprantamas ne kaip abstraktus tikslas, o kaip tvarumo siekis;

22. rekomenduoja išnagrinėti su SKVN ir SGN apsauga susijusius aspektus. Ūkio subjektų ir regionų nuomone, reikalingas vieningas tarptautinės apsaugos lygis, todėl Komitetas prašo Europos Komisijos dėti reikiamas pastangas, kad būtų užtikrinta maksimali apsauga kokios bebūtų skirtingų SKVN ir SGN pradinės pasekmės už regionų ribų ar valstybių narių sienų;

23. išreiškia pageidavimą, kad Europos Komisija labiau pasistengtų sugriežtinti su PPO susijusias taisykles, pasistūmėtų į priekį sudarydama dvišales sutartis su strateginėmis šalimis, ir primygtinai reikalauja užtikrinti SKVN ir SGN apsaugą kovos su klastojimu prekyboje susitarimuose (angl. ACTA);

dėl ekologinio ūkininkavimo

24. palankiai vertina neseniai padarytus šios srities teisės aktų pakeitimus ir sprendimą nuo 2010 m. pradėti naudoti naują ES ekologinį logotipą; yra įsitikinęs, kad ši priemonė ir didelis Europos ekologinio ūkininkavimo subjektų darbas užtikrins spartų šios aplinkai ypač tinkamos gamybos sistemos vystymąsi;

dėl tradicinių gaminių

25. sutinka su Komisija, kad nebuvo visiškai panaudotas šios priemonės potencialas, ir pritaria pasiūlymui išnagrinėti, ar nevertėtų į vartoseną įtraukti termino „tradicinis produktas“, jei tai atitinka tiksliai apibrėžtus ir neabejotinus kriterijus;

26. prašo Komisijos išnagrinėti ir įgyvendinti reikiamas konkrečias paramos tradiciniams ir kalnuose pagamintiems arba užaugintiems produktams sistemas tuo atveju, jei jos galiausiai pakeistų dabartinę GTG (garantuoto tradicinio gaminio) nuorodą;

dėl naujų ES sistemų derinimo

27. rekomenduoja Komisijai užtikrinti būsimų ES žemės ūkio produktų kokybės sistemų ir iniciatyvų suderinamumą aktyviai ir praktiškai vertinant šių sistemų pridėtinę vertę ir tikslingumą. Supranta, kad šiuo požiūriu būtina atsižvelgti ir į vartotojų poreikius bei realią naudą, kurią jie gautų įdiegus šias naujas sistemas;

dėl privačių ir nacionalinių maisto kokybės sertifikavimo sistemų gairių

28. pritaria Komisijos iniciatyvai parengti geriausios praktikos gaires visoms sistemoms, susijusioms su žemės ūkio produktų ir žemės ūkio maisto produktų kokybe ir palankiai vertina sprendimą nerengti teisės aktų, reglamentuojančių privačias ir nacionalines sertifikavimo sistemas;

Baigiamosios rekomendacijos

29. ragina Komisiją stengtis kuo plačiau informuoti apie Europos žemės ūkio produktų kokybės sistemą ir ją propaguoti; šios

pastangos turėtų būti orientuotos į vartotoją siekiant sustiprinti pačią sistemą, paaiškinti įvairius jos aspektus ir paskatinti vartoti minėtus produktus bei tokiu būdu įtraukti visą Europos visuomenę į Europos kaimo vietovių gamybos struktūros išsaugojimą;

30. siūlo Komisijai labiau pripažinti strateginį Europos regionų vaidmenį gaminant kokybiškus žemės ūkio produktus ir žemės ūkio maisto produktus ir skirti kuo didesnę dėmesį regionų prašymams šioje srityje, kuri yra labai svarbi siekiant geresnio regionų socialinio ir ekonomikos vystymosi.

2010 vasario 10 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkė*
Mercedes BRESSO

Regionų komiteto nuomonė. Parama ūkininkams, vykdančioms veiklą gamtinių kliūčių turinčiose vietovėse

(2010/C 175/05)

REGIONŲ KOMITETAS

- teigiamai vertina Europos Komisijos pasiūlytą darbo metodą, kuris atitinka Komiteto rekomendacijas, pateiktas jo Baltosios knygos dėl daugiapakopio valdymo projekte,
- atkreipia dėmesį į tai, kad žemės ūkis yra labai svarbus ES ekonomikos sektorius, kuris užtikrina, kad Europa išliktų pajėgi gaminti kokybišką maistą – ši funkcija tampa vis svarbesnė, nes dėl klimato kaitos mažėja kitų pasaulio regionų gamybinis pajėgumas,
- siūlo, kad nustatant vieną gamtinę kliūtį turinčių vietovių ribas būtų remiamasi ne vien biofiziniais, bet ir geografiniais bei teritorijų planavimo kriterijais, nes tuo būtų atsižvelgta į tokius veiksnius kaip vietovės izoliuotumas, prieiga prie infrastruktūros ir tam tikrų ekosistemų trapumas,
- prašo apsvarstyti, ar būtų galima, turint reikalingą informaciją, naują tarpinių vietovių ribų nustatymą atlikti remiantis mažesniais negu LAU 2 lygio teritoriniais vienetais (pvz., smulkesniais kadastro vienetais arba atskirais sklypais),
- prašo Komisiją apsvarstyti būtinybę numatyti laipsniško panaikinimo laikotarpį tiems regionams ir (arba) savivaldybių teritorijoms, kurie nebepriklausys šiai klasifikacijai.

Pranešėjas:	Luis Durnwalder (IT / ELP) Bolcano autonominės provincijos tarybos pirmininkas
Pamatinis dokumentas:	Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Siekiant tikslingesnio paramos skyrimo ūkininkams, vykdančiams veiklą gamtinių kliūčių turinčiose vietovėse“ COM(2009) 161 galutinis

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

Pastabos dėl žemės ūkio ir kaimo plėtros

1. pažymi, kad Europos Komisijos komunikatas neabejotinai skirtas tarpinėms mažiau palankioms ūkininkauti vietovėms; labai remia Komisijos pasiūlymą siekti aiškesnio šių tarpinių vietovių ribų nustatymo ir pabrėžia, kad komunikatas nėra tiesiogiai skirtas kalnų vietovėms, be to, jame nesiekama nagrinėti skirtingų gamtinių kliūčių turinčių vietovių kategorijų sąsajas;

2. teigiamai vertina Komisijos pasiūlytą darbo metodą, kuris atitinka Komiteto rekomendacijas, pateiktas jo Baltosios knygos dėl daugiapakopio valdymo projekte ⁽¹⁾;

3. atkreipia dėmesį į tai, kad žemės ūkis yra labai svarbus ES ekonomikos sektorius, kuris užtikrina beveik 30 milijonų žmonių užimtumą. Ūkininkai būtini tam, kad būtų išlaikyta kaimo vietovių socialinė struktūra, jie taip pat reikalingi aplinkos ir kraštovaizdžio išsaugojimui. Be to, svarbu visoje ES išsaugoti žemės ūkio gamybos infrastruktūrą, kad Europa išliktų pajėgi gaminti kokybišką maistą – ši funkcija tampa vis svarbesnė, nes dėl klimato kaitos mažėja kitų pasaulio regionų gamybinis pajėgumas. Mažiau palankioms ūkininkauti vietovėms skirta paramos sistema yra būtina norint kompensuoti dėl gamtinių kliūčių tam tikrose vietovėse atsirandančius trūkumus, tuo būdu palaikant ūkininkavimą tose vietovėse;

4. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijoms šis komunikatas yra labai aktualus, nes 2005 m. 31,2 proc. Europos žemės ūkio naudmenų buvo gamtinių kliūčių turinčiose vietovėse, kuriose žemės ūkis yra svarbi ekonomikos dalis;

5. pažymi, kad nuo 1975 m. pradžios labai pasikeitė mažiau palankioms ūkininkauti vietovėms skirtų priemonių poreikis. Dideliu prioritetu tapo tinkama žemėtvarka, kuria siekiama įveikti dėl gamtinių kliūčių išskylančius sunkumus. Žemės ūkio veikla mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse taip pat padeda išsaugoti regiono patrauklumą, biologinę įvairovę ir kultūrinį kraštovaizdį;

6. pabrėžia, kad dėl gamtinių kliūčių arba nepalankių gamybos sąlygų kylantiems sunkumams įveikti ir toliau reikėtų naudoti kompensacines išmokas, tačiau jos neturėtų būti traktuojamos kaip agrarinės aplinkosaugos priemonės;

7. pabrėžia, kad moduliavimas, kurio prašo Komisija, turi būti taikomas praktiškai ir neturi būti teisiškai privalomas. Bet kuriuo atveju Regionų komitetas iš naujo apsvarstys pasiūlymus, kuriuos artimiausiu metu turėtų pristatyti Komisija, remdamasis išsamia ir nuodugnia galimo šių pasiūlymų poveikio analize;

8. atsižvelgia į Audito rūmų ataskaitos pastabas, kad Komisija nepateikė pakankamai argumentų, kodėl reikėtų toliau taikyti dabartinę mažiau palankių ūkininkauti vietovių klasifikaciją, kuri neleidžia veiksmingai ir efektyviai įgyvendinti paramos schemos (76 dalis);

Konkretūs mažiau palankių ūkininkauti vietovių ribų nustatymo aspektai (kriterijai, patikslinimas ir pan.):

9. mano, kad sprendimas apibrėžti biofizinius kriterijus, kad būtų galima pagerinti gamtinių kliūčių turinčių vietovių ribų nustatymą, yra geras būdas sukurti objektyvesnę, nuoseklesnę ir palyginamesnę sistemą, kuri leistų teisingiau ir veiksmingiau paskirstyti paramą toms vietovėms;

10. ragina pasirinkti paprastus bendrus kriterijus, kuriuos būtų nesunku naudoti, bei aiškius tinkamumo kriterijus, tuo garantuojant išmokų mokėjimo skaidrumą ir palyginamumą. Tokiu būdu turėtų būti užtikrinta veiksminga kompensavimo sistema, gamtinių kliūčių turinčiose vietovėse skatinanti žemės ūkio veiklą ir gamybinį pajėgumą. Ypač svarbu užtikrinti, kad bet kokia sistema būtų suprantama ūkininkams, užtikrintas jos įgyvendinimas teisiniu keliu, o valdymo institucijos pajėgtų ją įdiegti;

11. siūlo, kad nustatant vieną gamtinę kliūtį turinčių vietovių ribas būtų remiamasi ne vien biofiziniais, bet ir geografiniais bei teritorijų planavimo kriterijais, nes tuo būtų atsižvelgta į tokius veiksnius kaip vietovės izoliuotumas, prieiga prie infrastruktūros ir tam tikrų ekosistemų trapumas;

12. pažymi, jog komunikate teigiama, kad vietovė turėtų būti priskirta mažiau palankioms ūkininkauti vietovėms, jeigu bent 66 proc. jos žemės ūkio naudmenų atitinka bent vieną iš aštuonių kriterijų. Nors visa vietovių ribų nustatymo veikla norima padėti toms vietovėms, kuriose labai svarbu išsaugoti žemės ūkį, siūloma riba vis dėlto neturėtų būti pernelyg aukšta, kad nekiltų pavojus, jog iš paramos schemos galėtų būti pašalintos vietovės, turinčios nemažų gamtinių kliūčių. Taigi reikėtų kruopščiai įvertinti galutinę procentinę ribą, taikomą vietai, kurią siūloma priskirti mažiau palankioms ūkininkauti vietovėms. Šį procentinį dydį būtų galima plačiau aptarti tik atlikus moduliavimą ir turint žemėlapius;

⁽¹⁾ CdR 89/2009 fin.

13. siūlo pagalvoti apie suvestinius kriterijus arba indeksavimo sistemas, taikomas nevienalytėms vietovėms, kurios vienu metu susiduria su daugeliu gamtinių kliūčių. Naudojant sudėtinį rodiklį būtų galima derinti keletą kriterijų, taigi priskirti tam tikrą vietovę mažiau palankioms ūkininkauti vietovėms net jeigu ji netenkinų atskirų tokiam klasifikavimui taikomų kriterijų;

14. be to, siūlo numatyti taikyti papildomus kriterijus, pavyzdžiui, „lauko įdirbimo“ dienų kriterijų, kuris rodo, kiek dienų žemė yra tinkama dirbti, ir kuriuo atsižvelgiama į dirvožemio drėgmės ir klimato sąveiką. Į kriterijų sąrašą reikėtų įtraukti ir daugiamečių ganyklų dydį, nes vietovėse, kurių didžiausią dalį sudaro ganyklos, yra daug mažiau galimybių vykdyti alternatyvią veiklą, nei ariamos žemės vietovėse;

15. prašo apsvarstyti, ar būtų galima, turint reikalingą informaciją, naują tarpinių vietovių ribų nustatymą atlikti remiantis mažesniais negu LAU 2 lygio teritoriniais vienetais (pvz., smulkesniais kadastro vienetais arba atskirais sklypais). Tai leistų užtikrinti tinkamesnes, ūkininkams suprantamesnes ir lengviau teisiniu keliu įgyvendintinas kompensacines išmokas;

16. atsižvelgia į Europos Komisijos siūlymą, kad valstybės narės turėtų patikslinti taikant biofizinius kriterijus nustatytas vietovių ribas naudodamos atitinkamus su gamyba susietus rodiklius, t. y. sistemingai iš paramos schemos šalindamos tas vietas, kuriose problemos buvo išspręstos dirbtiniu būdu ir kur atitinkami su gamyba susiję rodikliai yra palyginami su nacionaliniu vidurkiu;

17. vis dėlto rekomenduoja Komisijos siūlomą patikslinimą atlikti taikant regionams pritaikytus kriterijus su atitinkamomis ribinėmis vertėmis. Valstybės narės ir regionai gali geriau pasirinkti tinkamus kriterijus ir atitinkamas ribines vertes kiekvieno regiono mažiau palankių ūkininkauti vietovių riboms nustatyti. Bet kokiu atveju, tiek Komisijos siūlomas vietovių ribų tikslinimas, tiek regionams pritaikytas sprendimas turi būti pasirenkama, o ne priivaloma priemonė;

Laipsniškas panaikinimas

18. teigiamai vertina komunikato tikslą pasiūlyti skaidresnį, tinkamesnį ir palyginamesnį būdą gamtinių kliūčių turinčioms ir dėl šios priežasties į kompensacinę paramą pretenduoti galinčioms žemės ūkio vietovėms nustatyti, tuo būdu reaguojant į Audito rūmų specialioje šiam klausimui skirtoje ataskaitoje pateiktas pastabas;

19. tačiau nerimauja dėl to, kad, atsisakius socialinių ir ekonominių kriterijų ar nusistovėjusios indeksavimo sistemos, kuriais šiuo metu vadovaujama nustatant vietovių ribas, iš paramos schemos gali tekti pašalinti nemažai regionų; vis dėlto mano, kad būtų naudinga pagalvoti, kaip gamtinių kliūčių turinčių vietovių perklasifikavimo schemą papildyti geografiniais ir teritorijų planavimo kriterijais;

20. mano, kad reikia numatyti laipsniško panaikinimo laikotarpį tiems regionams ir (arba) savivaldybių teritorijoms, kurie nebe priklausys šiai klasifikacijai. Reikėtų tinkamo pereinamojo laikotarpio, kad ūkininkai galėtų prisitaikyti prie naujo mažiau palankių ūkininkauti vietovių rėmimo režimo. Į šį procesą reikėtų atsižvelgti renkantis būsimos bendrosios žemės ūkio politikos kursą;

Subsidiarumas

21. sutinka, kad naudojant bendrus biofizinius kriterijus vietoves būtų galima klasifikuoti skaidriau, paprasčiau ir palyginamiau, o tai savo ruožtu leistų veiksmingiau tvarkyti lėšas. Kadangi šiuo metu esama skirtingo klasifikavimo pavojus, subsidiarumo principo požiūriu veiksnių tinkamiausia imtis Bendrijos lygmeniu;

Geresnė teisėkūra

22. teigiamai vertina komunikato rengimo tvarką. Atliekant poveikio vertinimą atsižvelgta į įvairias galimybes ir jos detalios išnagrinėtos. Svarbu atsižvelgti ir į papildomas išlaidas, kurios neatsiejamos nuo naujojo modelio, ypač pradinuose etapuose;

23. vis dėlto pabrėžia, kad dabartinės sistemos reforma ir perėjimas į sistemą, kuri remiasi biofiziniais kriterijais, turės socialinių ir ekonominių pasekmių, į kurias reikės atsižvelgti diegiant naująjį metodą;

24. tvirtai tiki, kad mažiau palankių ūkininkauti vietovių ribų nustatymo bendrų kriterijų apibrėžimas turėtų taip pat supaprastinti paramos sistemos, kurios paskirtis – Europos lygmeniu kompensuoti dėl gamtinių kliūčių atsirandančius trūkumus, įgyvendinimą ir tuo būdu turėtų garantuoti didesnę skaidrumą ir veiksmingumą.

2010 m. vasario 10 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkė
Mercedes BRESSO

Regionų komiteto nuomonė. Atnaujinta Europos strategija „Investicijos į jaunimą“

(2010/C 175/06)

REGIONŲ KOMITETAS

- teigiamai vertina šį Europos Komisijos komunikatą dėl atnaujinto atvirojo koordinavimo metodo, taikomo sprendžiant jaunimo problemas ir suteikiant jiems daugiau galimybių, ir komunikate išdėstytą pasiūlymą investuoti į jaunimą ir suteikti jam galimybių;
- patvirtina, kad reikalinga aktyvi, aiški ir daug sričių apimanti, visų jaunimo grupių galimybes aprėpianti jaunimo politika, sudaranti palankias sąlygas jaunimui ugdyti savo talentą ir gyvenimo, darbo ir aktyvaus dalyvavimo visuomenėje įgūdžius, kuri nebūtų orientuota tik į specialių poreikių turinčius jaunuolius, kuriems reikalingas ypatingas dėmesys;
- prašo deramą dėmesį skirti vietos ir regionų valdžios institucijų nuomonei ir indėliui rengiant jaunimo politiką, kadangi daugumoje valstybių narių būtent joms yra suteikta kompetencija šioje srityje;
- mano, kad pagal subsidiarumo principą Europos Komisija turėtų stengtis įkvėpti, skatinti ir remti naujas ir jau esamas su jaunimo politika susijusias iniciatyvas ir tai daryti glaudžiai bendradarbiaujant su vietos ir regionų valdžios institucijomis;
- pabrėžia, kad naudojant atvirąjį koordinavimo metodą negali būti skatinama iš žemesnių valdymo pakopų atimti valstybių naudai tam tikrus įgaliojimus. Atkreipia dėmesį į anksčiau paskelbtą RK baltąją knygą dėl daugiapakopio valdymo.

Pranešėjas:	Anton Rombouts (NL / ELP), Hertogenboso meras
Pamatinis dokumentas:	Komisijos komunikatas Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „ES jaunimo strategija. Investicijos ir galimybių suteikimas. Atnaujintas atvirasis koordinavimo metodas, taikomas sprendžiant jaunimo problemas ir suteikiant jiems daugiau galimybių“
	COM(2009) 200 galutinis

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

Bendrosios pastabos

1. mano, kad mano, kad jauni europiečiai yra visuomenės ateitis. Visiems jauniems žmonėms turėtų būti sudarytos galimybės visapusiškai ugdyti savo talentą ir sugebėjimus. Talentas ugdomas ne vien mokyklose (švietimas), bet ir šeimoje, asociacijose (sporto, muzikos ir kitose kultūros įstaigose), jaunimo organizacijose, neformaliose jaunimo grupėse, jaunimo organizacijose bei gyvenamuosiuose rajonuose (kuriuose yra įsteigta bibliotekų, muzikos mokyklų, sporto klubų ir kitų įstaigų). Vietos ir regionų valdžios institucijos geriausiai nusimano apie jaunimui aktualius klausimus, todėl jų vaidmuo suteikiant jaunimo ugdymui reikalingą bazę yra nepaprastai svarbus;

2. konstatuoja, kad investicijos į jaunimą ir jaunimo galimybių rėmimas atsiperka. Savivaldybės ir regionai, kurie jaunimui sudaro geras formaliojo ir neformaliojo švietimo, sportinio, kultūrinio lavinimo ir pramogų sąlygas, ateityje bus saugesni ir ekonominiu požiūriu stipresni, jų visuomenėje bus padėtas stiprus tolerancijos ir abipusės pagarbos pamatas;

3. yra tvirtai įsitikinęs, kad jaunimo strategijoje turėtų būti laikomasi į jaunimą orientuoto požiūrio – visų pirma turi būti atsižvelgiama į asmenybę, jos talentą ir į tai, ko reikia, kad žmogus atskleistų visus savo sugebėjimus;

4. pripažįsta, kad jaunimas pernelyg dažnai tampa viena pažeidžiamiausių visuomenės grupių (ypač dabartinėmis ekonomikos ir finansų krizės sąlygomis). Mūsų senėjančioje visuomenėje jaunimas turėtų būti vertinamas kaip didžiausias visuomenės kapitalas, kuriuo galima ir reikia pasinaudoti siekiant socialinių ir ekonominių tikslų⁽¹⁾;

5. patvirtina, kad reikalinga aktyvi, aiški ir daug sričių apimanti, visų jaunimo grupių galimybes aprėpianti jaunimo politika, sudaranti palankias sąlygas jaunimui ugdyti savo talentą ir

gyvenimo, darbo ir aktyvaus dalyvavimo visuomenėje įgūdžius, kuri nebūtų orientuota tik į specialių poreikių turinčius jaunuolius, kuriems reikalingas ypatingas dėmesys;

6. ypač atkreipia dėmesį į iniciatyvių ir prevencinių priemonių⁽²⁾ svarbą ir į tai, kad jauniems žmonėms reikia sudaryti geresnes gyvenimo sąlygas⁽¹⁾ ir kurti vaikams ir jaunimui palankią visuomenę⁽³⁾;

7. teigiamai vertina šį Europos Komisijos komunikatą dėl atnaujinto atvirojo koordinavimo metodo, taikomo sprendžiant jaunimo problemas ir suteikiant jiems daugiau galimybių, bei komunikate išdėstyta pasiūlymą investuoti į jaunimą ir suteikti jam galimybių;

8. pripažįsta, kad jaunimo politika iš esmės yra labai plati sritis, todėl pritaria keletą sričių apimančiai ES taktikai jaunimo reikalus įtraukti į daugelio sričių politiką (daugelį sektorių apimanti taktika) ir kartu plėtoti konkretesnę jaunimo darbo politiką;

9. rekomenduoatų Europos Komisijai atsižvelgti į vietos ir regionų lygiu sukauptą patirtį ir išvalgas bei ateityje imtis veiksmų pagal jau esamas iniciatyvas, pavyzdžiui, iniciatyvą „Europos jaunimo sostinė“, ir pamatinį dokumentą, pavyzdžiui, Jungtinių Tautų Vaiko teisių konvenciją;

10. primena, kad daugelyje valstybių narių jaunimo politikos kūrimas, vykdymas ir įgyvendinimas visų pirma priskiriamas vietos ir regionų valdžios institucijų kompetencijai ir atsakomybei. Šį faktą liudija Regionų komiteto Subsidiarumo stebėsenos tinklo specialiai šiai nuomonei surengtų konsultacijų rezultatai⁽⁴⁾; rekomenduoja Komisijai, atsižvelgiant į svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį rengiant ir vykdant jaunimo politiką, paisyti konkrečius regiono ypatumus, pavyzdžiui, geografinius;

⁽²⁾ CdR 337/2008.

⁽³⁾ CdR 255/2007.

⁽⁴⁾ Subsidiarumo stebėsenos tinklo ir EDUC komisijos narių konsultacijų dėl komunikato dėl ES jaunimo strategijos ataskaita, CdR 325/2009.

⁽¹⁾ CdR 334/2006.

11. prašo deramą dėmesį skirti vietos ir regionų valdžios institucijų nuomonei ir indėliui rengiant jaunimo politiką, kadangi daugumoje valstybių narių būtent joms yra suteikta kompetencija šioje srityje;

12. atkreipia dėmesį į tai, kad didžiausias darbas įgyvendinant siūlomą ES strategiją teks vietos ir regionų valdžios institucijoms, todėl būtų buvę gerai komunikate aiškiai įvardyti vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį ir užsiminti apie jų kompetenciją. Komitetas ragintų vietos ir regionų valdžios institucijas prisidėti prie siūlomos ES strategijos glaudžiai bendradarbiaujant su visų lygių suinteresuotaisiais subjektais, visų pirma jaunimu ir jam atstovaujančiomis organizacijomis;

Įtraukimas ir bendradarbiavimas

13. pritaria ES taktikai jaunimo klausimą įtraukti į daugelio sričių politiką, kad į jaunimo problemas būtų nuosekliai atsižvelgiama įvairiose politikos srityse;

14. pritaria lanksčiai jaunimo politikos strategijai, orientuotai į tris ilgalaikius visa apimančius ir tarpusavyje susijusius tikslus, turinčius ryšį su veiklos sritimis, kurios bus reguliariai peržiūrimos; mano, kad labai svarbu visais atsakomybės lygmenimis veiksmingai ir nuosekliai stebėti tikslus ir susijusius veiksmus bei ragina vietos ir regionų valdžios institucijas pasirėmti nagrinėti pasirinktus esminius klausimus ilgesnį laiką, kad būtų užtikrintas didesnis veiksmingumas;

15. pritaria komunikate išvardytoms veiksmų sritims ir veiksmams, kurie valstybėms narėms ir Europos Komisijai siūlomi atsižvelgiant į jų atitinkamas kompetencijos sritis;

16. mano, kad vykdant bet kokią ES reformą labai svarbu atsižvelgti į jaunų žmonių siekius ir poreikius ir rekomenduoja jaunimą kaip tikslingą grupę įtraukti į platesnes ES strategijas, kampanijas ir veiklą, pavyzdžiui, į Lisabonos strategiją pakeisiančią naują strategiją, ES socialinę darbotvarkę, temines strategijas ir veiklą, kurias, reikia tikėtis, ES (institucijos ir ES pirmininkausiančios valstybės) įgyvendins ateityje glaudžiai bendradarbiaudama su vietos ir regionų valdžios institucijomis ir Regionų komitetu;

17. primena, kad jaunimas yra svarbiausias veiksnys siekiant naujojoje Lisabonos strategijoje numatytų tikslų, ir mano, kad būtina jam užtikrinti geresnes švietimo, mokymo, judumo, įsidarbinimo, socialinės aprėpties sąlygas ir teikti geresnes paslaugas jaunoms šeimoms;

18. ragina parengti vidutinės trukmės Europos jaunimo strategiją, kuri būtų orientuota į ilgesnį laikotarpį akcentuojant kokybę ir apsiribojant keletu prioritetų. Dedamas pastangas ir išteklius reikia sutelkti siekiant sustiprinti jų poveikį;

19. teigiamai vertina sprendimą 2011 metus paskelbti Europos savanoriškos veiklos metais ir prašo Europos Komisijos į savo darbotvarkę kaip tikslingą grupę būtinai įtraukti vaikus ir jaunimą. Komitetas labai ragintų vietos ir regionų valdžios institucijas aktyviai dalyvauti;

Įgyvendinimas ir keitimasis patirtimi

20. sutinka, kad norint sukurti veiksmingą jaunimo politiką jaunimo klausimus reikia įtraukti į visų sričių ES, nacionalinio, regionų ir vietos lygmens politiką, kad būtų pasiekta rezultatų tokiose srityse kaip vaiko ir šeimos politika, švietimas, lyčių lygybė, užimtumas, būstas ir sveikatos priežiūra;

21. džiaugiasi, kad komunikate pripažįstama, jog įgyvendinant visas sritis apimančias jaunimo strategijas labai svarbus vaidmuo tenka vietos ir regionų valdžios institucijoms, tačiau primena, kad daugelyje valstybių narių jaunimo politikos kūrimas, vykdymas ir įgyvendinimas visų pirma priskiriamas vietos ir regionų valdžios institucijų kompetencijai ir atsakomybei;

22. mano, kad pagal subsidiarumo principą Europos Komisija turėtų stengtis įkvėpti, skatinti ir remti naujas ir jau esamas su jaunimo politika susijusias iniciatyvas ir tai daryti glaudžiai bendradarbiaujant su vietos ir regionų valdžios institucijomis;

23. sutinka, kad su jaunimu reikia palaikyti struktūruotą dialogą įvairiais valdžios lygiais, į dialogą įtraukiant ir visus suinteresuotuosius subjektus;

24. ragina vietos ir regionų valdžios institucijas aktyviai dalyvauti tarpusavio mokymuose, kurių tikslas – patobulinti politikos kūrimo procesą, taip pat drauge su jaunimu kurti, įgyvendinti ir skleisti informaciją apie jam skirtos politikos geriausios praktikos pavyzdžius. Geras tokios taktikos pavyzdys – CLIP (Europos miestų tinklas vietos integracijos politikai skatinti) ir Europos regionų jaunimui tinklas (angl. ERY – *European regions for youth*)⁽⁵⁾;

25. mano, kad pasirinktas atnaujintas atvirojo koordinavimo metodas gali būti tinkama priemonė jaunimo strategijai įgyvendinti; šiuo atveju reikia užtikrinti, kad Europos lygiu nebūtų viršyti įgaliojimai ir neatsirastų papildomų biurokratinių priemonių, kurios taptų našta valstybių narių administracijoms;

26. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos – tai artimiausiai vaikų, jaunimo, jų globėjų, jaunimo švietimo, sveikatos ir priežiūros infrastruktūros ir pilietinės visuomenės esanti valdžia. Todėl, kad būtų galima įgyvendinti ES strategiją, Komitetas pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos kaip svarbūs subjektai turi būti tiesiogiai įtrauktos į visus siūlomo atvirojo koordinavimo metodo etapus;

⁽⁵⁾ <http://www.eurofound.europa.eu/areas/populationandsociety/clipabout.htm>

27. išplėtus jaunimo dalyvavimo šiuose valdymo lygiuose būdus bus sudarytos sąlygos lankstesnei ir dinamiškesnei sąveikai ir jaunimas turės didesnę įtaką viešiesiems sprendimams, o tai užtikrins veiksmingą jaunimo įtraukimą į ekonominį, socialinį ir politinį regionų gyvenimą;

28. pabrėžia, kad taikant atvirąjį koordinavimo metodą negali būti skatinama iš žemesnių valdymo pakopų valstybių naudai atimti tam tikrus įgaliojimus. Pabrėžia, kad šis metodas neturi lemti suderinimo arba apriboti valstybių narių įgaliojimus įpareigojant jas rengti rodiklius ir kitokio pobūdžio ataskaitas; atkreipia dėmesį į anksčiau RK paskelbtą baltąją knygą dėl daugiapakopio valdymo ⁽⁶⁾;

29. primena Regionų komiteto Europos Komisijai pateiktą prašymą, kad taikant atvirąjį koordinavimo metodą būtų pakankamai atsižvelgiama į vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį, t. y. į jų kompetencijos sritį ir jau vykdomas iniciatyvas ⁽⁷⁾;

30. ragina valstybes nares atvirąjį koordinavimo metodą paremti vietos ir regionų veiksmų planais (ir atvirąsčiai) bei padėti užtikrinti, kad į vietos ir regionų planus būtų atsižvelgta rengiant nacionalinius planus ir kad jie būtų įtraukti į rašytinius daugiapakopių susitarimus;

31. sutinka, kad politiniai sprendimai turi būti argumentuoti ir pritaria pasiūlymui, kad reikėtų geriau pasinaudoti turimomis informacijos rinkimo priemonėmis;

32. pritaria pasiūlymui sudaryti darbo grupę, kuri aptartų galimus „deskriptorius“ (paprastus rodiklius), kad būtų galima įvertinti politinių veiksmų poveikį prioritetinėms sritims; pripažįsta,

kad įgyvendinant strategiją vietos lygiu labai svarbus vaidmuo tenka vietos ir regionų valdžios institucijoms; labai norėtų, kad jos aktyviai dalyvautų „deskriptorių“ darbo grupės veikloje;

33. pabrėžia, kad reikėtų supaprastinti atskaitomybę ir ataskaitose dėmesį skirti tik svarbiausiems prioritetinių sričių „deskriptoriams“; prašytų, kad atskaitomybė neuždėtų papildomos administracinio darbo naštos;

34. prašo Europos Komisijos užtikrinti, kad vietos ir regionų lygmens suinteresuotieji subjektai galėtų pasinaudoti visais reikalingais ES fondais, daugiau informuoti apie šias programas ir padaryti jas patrauklesnes mažinant su ES fondais susijusio administracinio darbo našta – kaip pavyzdį būtų galima paminėti programą „Veiklus jaunimas“;

35. ragina valstybes nares vietos ir regionų valdžios institucijoms ir suinteresuotiesiems subjektams skirti pakankamai lėšų bendriems jaunimo savanoriškos veiklos tikslams įgyvendinti. Komitetas ragina valstybes nares pasinaudoti ES fondais ir programomis (pavyzdžiui, Europos socialiniu fondu ir programa „Veiklus jaunimas“) ⁽⁸⁾, kurie siūlo paramą ir gaires nacionalinėms, vietos ir regionų savanorių organizacijoms; rėmimo finansavimo konkursų ir sutarčių sudarymo procedūros turėtų būti skaidresnės, o su paraiškų teikimu, ataskaitų rengimu ir dokumentavimu susijęs darbo krūvis sumažintas;

36. sutinka, jog reikia bendradarbiauti su kitomis ES institucijomis ir tarptautinėmis organizacijomis, kad organizuojant veiklą būtų galima pasinaudoti kiekvieno dalyvio privalumais – tai būtų naudinga visiems.

2010 m. vasario 10 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkė
Mercedes BRESSO

⁽⁶⁾ CdR 89/2009.

⁽⁷⁾ CdR 253/2005.

⁽⁸⁾ CdR 252/2008.

Regionų komiteto nuomonė. Įveikti funkcinį neraštingumą. Plataus užmojo Europos strategija siekiant užkirsti kelią atskirčiai ir skatinti asmens savirealizaciją

(2010/C 175/07)

REGIONŲ KOMITETAS

- primena, kad neraštingumas ir funkcinis neraštingumas yra visuotinė problema, su kuria susiduria 960 milijonų žmonių. Pagal 1958 m. UNESCO apibrėžtį būti neraštingu reiškia nemokėti nei skaityti, nei rašyti. Tuo tarpu sąvoka funkcinis neraštingumas taikoma asmenims, kuriems rašymas kelia sunkumų, nors jie ir mokėsi mokykloje. Funkcinis neraštingumas reiškia, kad asmuo niekada nebuvo įgijęs tinkamų skaitymo ir rašymo įgūdžių, būtinų kasdiniame gyvenime;
- pažymi, kad darbo programoje Švietimas ir mokymas 2010 iškelti tikslai 20 proc. sumažinti skaitymo ir rašymo sunkumų turinčių mokinių skaičių toli gražu nėra pasiekti ir nurodo, kad taip pat naujojoje Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginėje programoje („ET 2020“) buvo nustatyti „europiniai lyginamieji standartai“, pagal kuriuos iki 2020 m. skaitymo, matematikos ir gamtos mokslų srityse prastai gebėjimus įgyjančių penkiolikmečių procentinė dalis turėtų būti mažesnė nei 15 proc., taip pat prašo Europos lygiu apibrėžti neraštingumą;
- ragina:
 - skatinti gerosios praktikos mainus Europos lygmeniu, visų pirma sudarant palankias sąlygas vietos valdžios institucijų, itin išplėtojusių raštingumo strategijas, mainams. Sukūrus nuolatinį geriausios praktikos forumą, būtų galima sudaryti gerosios praktikos registrą,
 - kovą su funkciniu neraštingumu laikyti vienu iš horizontalių atnaujintos Lisabonos strategijos po 2010 m. tikslų,
 - kovą su funkciniu neraštingumu įtraukti į Bendrijos strategines gaires, kuriomis vadovaujasi Europos socialinis fondas.

Pranešėja: Mireille Lacombe (FR / ESP), Piui de Domo tarybos narė

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

A. Principai ir bendrosios pastabos

Išspręsti funkcinio neraštingumo apibrėžties painumo problemą

1. primena, kad neraštingumas ir funkcinis neraštingumas yra visuotinė problema, su kuria susiduria 960 milijonų žmonių. Pagal 1958 m. UNESCO apibrėžtį būti *neraštingu* reiškia nemokėti nei skaityti, nei rašyti. Tuo tarpu sąvoka *funkcinis neraštingumas* apibūdina būseną, kai kurį laiką mokykloje mokėsis asmuo neįgijo skaitymo, rašymo ir skaičiavimo įgūdžių, laikomų baziniais atitinkamoje švietimo sistemoje, todėl rašytinė kalba jam kelia sunkumų. Funkcinis neraštingumas reiškia, kad asmuo niekada nebuvo įgijęs tinkamų skaitymo, rašymo ir skaičiavimo įgūdžių, būtinų kasdieniam gyvenimui vienodomis sąlygomis su kitais asmenimis;

2. nurodo, kad, remiantis Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (OECD) atliktais PISA (angl. *Programme for International Student Assessment*) tyrimais, menkus skaitymo įgūdžius turinčių jaunuolių skaičius Europos Sąjungoje auga. Jis padidėjo nuo 21,3 proc. 2000 m. iki 24,1 proc. 2006 m. Atsižvelgdamos į šį nerimą keliantį faktą, Europos institucijos turėtų dėti daugiau pastangų šioje srityje;

3. pažymi, kad darbo programoje *Švietimas ir mokymas 2010* iškelti tikslai 20 proc. sumažinti skaitymo ir rašymo sunkumų turinčių mokinių skaičių toli gražu nėra pasiekti ir nurodo, kad taip pat naujojoje Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginėje programoje („ET 2020“) buvo nustatyti „europiniai lyginamieji standartai“, pagal kuriuos iki 2020 m. skaitymo, matematikos ir gamtos mokslų srityse prastai gebėjimus įgyjančių penkiolikmečių procentinė dalis turėtų būti mažesnė nei 15 proc., taip pat prašo Europos lygiu apibrėžti neraštingumą;

4. primena, kad vietos lygmeniui labiausiai dera įvertinti neraštingumo problemą ir ieškoti jos sprendimo būdų, kadangi vietos valdžios institucijos dažnai yra pirmasis informacijos punktas neraštingiems žmonėms;

5. pažymi, kad Europos socialinis fondas, kurio lėšomis remiamos daugelio Europos Sąjungos valstybių narių raštingumo programos, yra tinkama finansinė priemonė, tačiau ji neteisingai ar nepakankamai naudojama, kadangi nėra parengtų šios srities strateginių gairių;

6. pabrėžia, kad ekonomikos ir užimtumo krizės sąlygomis pagrindinių įgūdžių įvaldymas yra kaip niekad būtinas norint įsidarbinti. Ateityje skaitymas ir rašymas bus baziniai įgūdžiai, kaip rodo Europos profesinio mokymo plėtros centro (CEDEFOP) tyrimas, kuriame numatoma, kad iki 2015 m. 75 proc. darbo vietų bus reikalaujama aukštos arba vidutinės kvalifikacijos;

7. konstatuoja, kad Lisabonos strategijos, pagal kurią Europos Sąjunga turėjo tapti pažangiausia žinių ekonomika pasaulyje, taikymas buvo nukreiptas į pačius kvalifikuočiausius, tačiau žinių ir inovacijų visuomenė negali remtis vien pažangiaisiais aukštos kvalifikacijos darbuotojais: visi darbo rinkos dalyviai privalo būti įvaldę pagrindinius įgūdžius, leidžiančius jiems šviestis ir mokytis visą gyvenimą. Be to, šios strategijos ekonominiai tikslai negalės būti įgyvendinti, jei Europoje ir toliau bus neva atsilikusių vietovių. Taigi kova su funkcinio neraštingumu yra ir Europos Sąjungos ekonominė būtinybė;

Pakeisti nusistovėjusią nuomonę

8. Regionų komitetas ir vietos subjektai, atsižvelgdami į tai, kad būtų tikslinga apibrėžti asmenų, kuriems gresia funkcinis neraštingumas, profilį ir kad atliekant šią užduotį reikia vengti galimų stereotipų, pateikia šias pastabas:

- neraštingumas – ne tik jaunimo problema; su ja susiduria visos amžiaus grupės, ypač vyresni nei 45 metų asmenys,
- teritorinis šios problemos išplitimas yra sudėtingas klausimas, kurį sunku apibendrinti. Vis dėlto, statistiniai duomenys rodo aukštą neraštingumo lygį atskirtį patiriančiose miestų zonose ir prastai aptarnaujamose kaimo vietovėse,
- funkcinis neraštingumas būdingas ne tik iš darbo rinkos pasitraukusiems asmenims; įrodyta, kad pusė funkciškai neraštingų asmenų turi darbą,
- neraštingumo nereikėtų gretinti su imigracija, kadangi trys ketvirtadaliai neraštingų asmenų po penkerių metų nuo atvykimo kalba tik priimančiosios šalies kalba. Taigi siekio didinti raštingumą nereikėtų tapatinti su migrantams skirta kalbų politika; kova su neraštingumu yra pagrindinė mokymosi visą gyvenimą dalis,
- skirtingose amžiaus grupėse vyrų ir moterų funkcinis neraštingumas nėra vienodas. Tam tikrais atvejais, siekiant veiksmingai išspręsti šią problemą, reikia atsižvelgti į lyties aspektą;

9. primena, kad Pagrindinių teisių chartijos (kuri privalomąją teisinę galią įgijo įsigaliojus Lisabonos sutarčiai) 14 straipsnyje užtikrinama teisė į mokslą ir profesinį ir tęstinį mokymą. Skaitymo ir rašymo įgūdžiai neatsiejami nuo bet kokio mokymosi proceso, todėl siekiant, kad būtų užtikrinta teisė į mokslą, Europos Sąjunga turėtų papildyti ir koordinuoti valstybių narių veiksmus ir taip paspartinti kovą su funkcinio neraštingumu;

10. pažymi, kad siekiant nustatyti asmenis, kuriems būdingas funkcinis neraštingumas, ir sudaryti jiems galimybę išsiugdyti pagrindinius gebėjimus, pirmenybę reikėtų teikti reikalingų įgūdžių formavimo įvertinimui mokymosi visą gyvenimą programose, taikomose visų pirma administracijoms ir įmonėms. Iš tikrųjų, daugelis neraštingų asmenų darbe visais įmanomais būdais bando nuslėpti savo funkcinį neraštingumą;

11. funkcinis neraštingumas – tai atskirties ir skurdo veiksnys, kuris apriboja piliečių darbinę veiklą, trukdo jiems dalyvauti demokratinuose ir socialiniuose procesuose ir labai kenkia asmens savirealizacijai bei gebėjimui apginti savo teises.

B. Svarstytinios priemonės

Prevenција, jaunimo užimtumas ir profesinis tobulėjimas

Regionų komitetas ragina:

12. skatinti gerosios praktikos mainus Europos lygmeniu, visų pirma sudarant palankias sąlygas vietos valdžios institucijų, itin išplėtojusių raštingumo strategijas, mainams. Sukūrus nuolatinį geriausios praktikos forumą, būtų galima sudaryti gerosios praktikos registrą. Įgyvendinant jaunimui skirtas strategijas, reikėtų atsižvelgti į skaitymo sutrikimų rūšis, kad būtų galima tinkamai patenkinti faktinius poreikius;

13. kovą su funkcinio neraštingumu laikyti vienu iš horizontalių atnaujintos Lisabonos strategijos po 2010 m. tikslų;

14. Europos socialinio fondo lėšomis remti įmones ir administracijas, įgyvendinančias funkcinio neraštingumo problemų turinčių darbuotojų mokymo programas, ir užtikrinti, kad tokioms nustatymo procedūroms būtų taikomos pačios griežčiausios garantijos, apsaugančios darbuotojų privatumą ir tapatybę;

15. remti suaugusiųjų mokymo iniciatyvas, kurios tenkina apmokamo darbo neturinčių funkciškai neraštingų žmonių poreikius;

16. kovą su funkcinio neraštingumu įtraukti į Bendrijos strategines gaires, kuriomis vadovaujasi Europos socialinis fondas;

17. Europos lygiu apibrėžti neraštingumo ir funkcinio neraštingumo sąvokas;

18. turint omenyje, kad vietos ir regionų lygmuo turi geriausias sąlygas derinti išteklius strateginiams tikslams ir veiksmų programoms įgyvendinti, nustatyti tarpregioninę ir suprarregioninę koordinavimo sistemą, kuria būtų užtikrintas suderintų metodų taikymas naudojant minėtus išteklius. Regioninės valdžios institucijoms turi būti teikiama nacionalinio ir Europos lygio parama rengiant programas, kurios sudarytų galimybę visiems asmenims ugdyti skaitymo, rašymo bei bazinius įgūdžius. Visų pirma svarbu užtikrinti, kad kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos, derindamos savo strateginius tikslus ir rengdamos programas, veiktų koordinuotai. Iš esmės reikia ir aiškiai parodytų nurodyti valstybės, vietos ir regionų valdžios institucijų, ekonomikos ir pilietinės visuomenės subjektų indėlių;

19. pasiūlyti vietos ir regionų valdžios institucijoms rodyti pavyzdį įgyvendinant savo funkciškai neraštingų darbuotojų mokymo programas, į kurias būtų įtrauktos tinkamos nustatymo procedūros, ir rengiant mokymus asmenims, patiriantiems sunkumų darbe. Šioms programoms galėtų būti skiriama Europos Sąjungos finansinė parama;

20. skatinti pastangas užkirsti kelią funkciniam neraštingumui darbe ir jį šalinti:

— įmonių lygmeniu

geriau informuojant įmonių vadovus apie sutarčių politiką, tarpšakinius ir profesinius susitarimus dėl prisitaikymo fondų, sudarančių galimybes įgyvendinti mokymo programas, užtikrinant profesinės veiklos tęstinumą ir palengvinant įgytų profesinių įgūdžių perkėlimą,

— darbuotojų lygmeniu

informuojant darbuotojus apie jų teisę į mokymą ir suteikiant jiems galimybę konsultuotis mokymosi klausimais;

21. į Europos kovos su skurdu ir socialine atskirtimi metų programą įtraukti kovos su funkcinio neraštingumu, kuris yra socialinę atskirtį didinantis veiksnys, klausimą;

22. sudaryti palankias sąlygas visų pirma jaunimo prieigai prie spaudos (spausdintos ar elektroninės) ir žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo ugdymui taip suteikiant galimybę išsiugdyti kritišką požiūrį ir susipažinti su rašytiniais kultūros šaltiniais, kad būtų lengviau prisitaikyti šiuolaikiniame pasaulyje;

23. pradėti Europos Sąjungos šiai sudėtingai problemai skirtą informavimo kampaniją. Tokia iniciatyva sudarytų sąlygas atvirai kalbėti apie neraštingumą ir paskatintų neraštingus asmenis kreiptis pagalbos;

24. tobulinti mokymo sistemas, skirtas darbo neturintiems funkciškai neraštingiems piliečiams, kurie dėl šios priežasties nėra įvardyti kaip funkciškai neraštingi ir neturi galimybių pasinaudoti mokymų programomis. Tai taikoma ilgalaikių bedarbių, namų ruošos darbus dirbančių asmenų ir kitoms socialinėms grupėms;

25. tobulinti visą gyvenimą trunkantį mokymąsi, skirtą savarankiškai dirbantiems asmenims, pavyzdžiui, smulkiems ūkininkams ir smulkiems žemės savininkams, kad jie įgytų geresnių bazinių įgūdžių ir kad būtų pašalintas jų funkcinis neraštingumas, trukdantis tam tikrų gamybos sektorių ekonominiam vystymuisi;

26. specialų dėmesį skirti moterims, ypač brandaus amžiaus dirbančioms moterims, kurių funkcinio neraštingumo procentiniai rodikliai gali būti aukštesni dėl įvairių atskirties formų;

27. skatinti europinę neraštingumo įvertinimo sistemą, įskaitant Europos Sąjungos valstybių narių bendrus įvertinimo rodiklius ir metodiką;

28. skatinti visą gyvenimo trunkančio mokymosi integraciją ir koordinavimą, reguliuojamas mokymo ir suaugusiųjų mokymo priemones siekiant sukurti bendrą funkcinio neraštingumo mažinimo strategiją;

C. Konsultacijų su vietos subjektais išvados

29. kova su funkciniu neraštingumu yra pagrindinė mokymosi visą gyvenimą (pirminis mokymas ir tolesnis rengimas) dalis. Ji

neturėtų būti tapatinama su migrantams skirta kalbų politika. Jos pagrindinis uždavinys – didinti visuotinį rašymo, skaičiavimo ir bazinių įgūdžių įgijimo prieinamumą;

30. raštingumo didinimas gerina įmonių ekonominius veiklos rodiklius ir palengvina darbuotojų profesinį bei asmeninį tobulėjimą. Geriau jausdamiesi darbe, jie geriau jausis ir apskritai gyvenime;

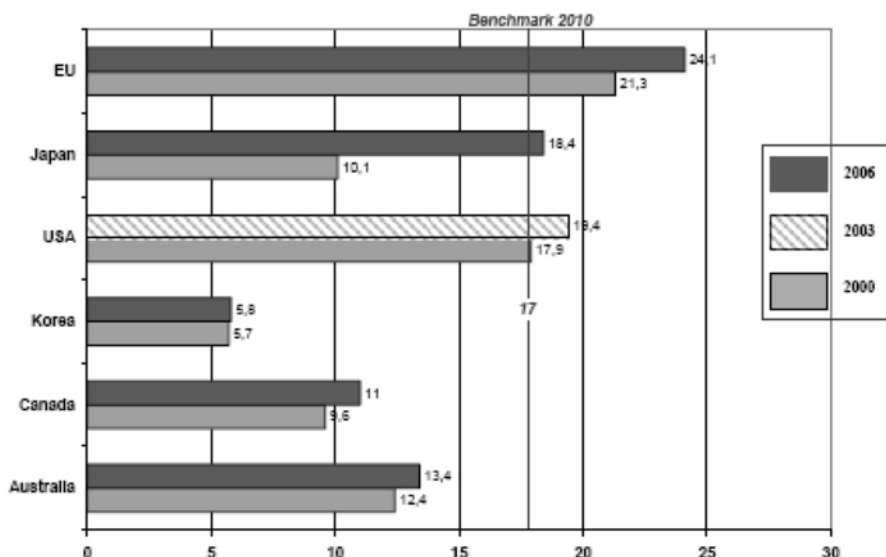
31. bazinis mokymas padeda žmonėms prisitaikyti prie pokyčių ir išvengti profesinės veiklos nutūkimo. Jis suteikia pasitikėjimo patiemis pažeidžiamiausiems ir mažina atskirties pavojų;

32. funkcinio neraštingumo prevencijos ir kovos su juo politika turėtų būti vis labiau įtraukiama į įvairias valstybės politikos sritis, kurios galėtų tiesiogiai arba netiesiogiai padėti siekti ilgalaikių kovos su neraštingumu tikslų;

33. praėjus daugiau kaip 10 metų nuo Lisabonos strategijos paskelbimo, vietos ir regionų valdžios institucijoms tenka svarbus vaidmuo ne tik sudarant sąlygas mokymuisi visą gyvenimą, bet ir kaip darbdaviams ar paslaugų teikėjams, būti valstybių narių socialinio ir ekonominio gyvenimo dalyviais. Jos, kaip paslaugų teikėjos, tiesiogiai susiduria su funkcinio neraštingumo problema. Reikia atkreipti vietos ir regionų valdžios institucijų dėmesį į priede pateikiamus gerosios praktikos pavyzdžius; jos turėtų būti skatinamos keistis patirtimi ir palaikyti dialogą su susijusiais subjektais taip sudarant vietos ir regionų lygmeniui galimybę dalyvauti kuriant ir įgyvendinant iniciatyvas Europos lygiu.

II. PRIEDAI

2 grafikas. Prastai skaitantys asmenys (15 metų jaunuoliai) (pagal PISA gebėjimo skaityti skalę) ES ir kai kuriose trečiojoje šalyse 2000 m. ir 2006 m. (duomenų šaltinis – OECD)

(Šaltinis – Komisijos komunikatas COM (2008) 865 galutinis).

Gerosios praktikos pavyzdžiai:

- pagalbos telefonu tarnybos siūlomi skaitymo ir rašymo patarimai bei iniciatyvos,
- suaugusiųjų mokymo programos, skirtos konkrečioms tikslinėms grupėms,
- tolesnio mokslo diplomų suteikimas bendradarbiaujant su universitetais,
- šeimoms skirtos švietėjiškos, kultūrinės ir socialinės iniciatyvos, skirtos padėti tėvams ugdyti vaikus ir tokiu būdu sumažinti mokyklos nebaigiančių vaikų skaičių;
- šeimoms, ypač keliaujančioms, skirta kultūrinė veikla, vykdoma pagal šeimų programas,
- skaitymas kaip funkcinio neraštingumo prevencijos priemonė kaimo vietovėse,
- bibliotekų edukacinės ir prevencinės iniciatyvos, skirtos vaikų, įskaitant ikimokyklinio amžiaus, ugdymui,
- tėvų rengimas padėti savo vaikams mokytis,
- galimybių mokytis sudarymas įkalinimo įstaigose,
- parama darbo ieškantiems moksleiviams, susiduriantiems su rimtomis pagrindinių dalykų mokymosi problemomis,
- bazinis mokymasis ir integracija organizuojant darbo seminarus, kuriuose taikomos skaitmeninės priemonės,
- darbuotojams pritaikyta bazinio mokymo programa,
- savivaldybių darbuotojams skirtų bazinio mokymo programų sudarymas,
- galimybės žemą kvalifikaciją turintiems žemės ūkio darbininkams įgyti pagrindinius įgūdžius,
- darbuotojų bazinių mokymo poreikių darbe nustatymas,
- bazinių įgūdžių mokymas įmonėje,
- geresnis vadovaujamosios grandies darbuotojų informavimas,
- regioninių strategijų ir veiksmų planų rengimas kartu su vietiniais veiklos vykdytojais,
- teisės į mokymą plėtojimas įmonėje,
- mokinių (praktikantų) bazinių įgūdžių įtvirtinimas praktikos metu ir įgytų žinių pripažinimas,
- bazinis mokymas darbe, siekiant užtikrinti profesinės veiklos rezultatų išsaugojimą,
- darbo stažo sistemų, padedančių sklandžiau pereiti nuo mokymosi prie profesinės veiklos, diegimas,
- mokymas naudotis naujomis IRT ir internetu,
- visuomenės orientavimo punktų diegimas, siekiant padėti žmonėms naudotis viršuoju transportu,
- funkcinio neraštingumo nustatymo vietos ir regionų valdžios institucijose programos.

2010 m. vasario 10 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkė*

Mercedes BRESSO

Regionų komiteto nuomonė. Žalioji knyga „Besimokančio jaunimo judumo skatinimas“

(2010/C 175/08)

REGIONŲ KOMITETAS

- palankiai vertina Komisijos iniciatyvą remiantis žaliaja knyga „Besimokančio jaunimo judumo skatinimas“ pradėti diskusiją visoje Europoje ir aptarti galimybes, kaip geriau skatinti judumą, nustatyti esamas kliūtis tarpvalstybiniam jaunų žmonių judumui ir išskirti judumo patirties naudą,
- šiomis aplinkybėmis mano, kad šios temos nagrinėjimas Europos lygiu yra didelė Europos pridėtinė vertė ir gali suteikti svarbius postūmius Europos besimokančio jaunimo tarpvalstybinio judumo skatinimo nacionalinių, regionų ir vietos programų, priemonių ir iniciatyvų kūrimui,
- dar kartą pareiškia remiantis judumą Europoje ir už jos ribų ir pritaria Tarybos ir Komisijos nuomonei, kad studijos užsienyje turėtų pamažu tapti taisykle visiems jauniems žmonėms Europoje, o ne likti išimtimi,
- nurodo svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų indėlį skatinant judumą mokymosi tikslais, visų pirma prie informavimo, konsultavimo, žinių sklaidimo, ir dauguma atvejų remia kokybės užtikrinimo ir finansavimo prieinamumo priemones; nurodo, kad dažnai būtent maži, vietos, regionų ar nacionaliniu lygiu priimti judumo projektai turi lemiamą poveikį ir prisideda prie europinio mąstymo, aktyvaus Sąjungos pilietiškumo ir demokratijos,
- ragina Komisiją labiau atsižvelgti į esminį vietos valdžios institucijų vaidmenį rengiant ir įgyvendinant judumo programas ir jas nuolat įtraukti į programų rengimą.

Pranešėja: Ursula Männle (DE / ELP), Bavarijos žemės parlamento narė

Pamatinis dokumentas: Žalioji knyga „Besimokančio jaunimo judumo skatinimas“
COM(2009) 329 galutinis

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

1. palankiai vertina Komisijos iniciatyvą remiantis žaliaja knyga „Besimokančio jaunimo judumo skatinimas“ pradėti diskusiją visoje Europoje ir aptarti galimybes, kaip geriau skatinti judumą, nustatyti esamas kliūtis tarpvalstybiniam jaunų žmonių judumui ir išskirti judumo patirties naudą;

2. dar kartą pareiškia remiantis judumą Europoje ir už jos ribų ir pritaria Tarybos ir Komisijos nuomonei, kad studijos užsienyje turėtų pamažu tapti taisykle visiems jauniems žmonėms Europoje, o ne likti išimtimi;

3. nurodo, kad mokinių ir mokytojų judumo skatinimas yra pagrindinė Europos bendradarbiavimo švietimo srityje dalis ir visų pirma Sutartyje įtvirtintas Europos Sąjungos veiklos švietimo srityje tikslas;

4. šiomis aplinkybėmis mano, kad šios temos nagrinėjimas Europos lygiu yra didelė Europos pridėtinė vertė ir gali suteikti svarbius postūmius Europos besimokančio jaunimo tarpvalstybinio judumo skatinimo nacionalinių, regionų ir vietos programų, priemonių ir iniciatyvų kūrimui;

5. mano, kad valstybių narių keitimasis informacija ir patirtimi gali būti labai naudingas ir todėl teikia didžią svarbą Europos Komisijos vykdomai valstybių narių geriausios praktikos sklaidai;

6. palankiai vertina platų žaliosios knygos požiūrį, kurio dėmesio centre yra jaunimas įvairiose mokymosi situacijose ir kuris apima visas formalias ir neformalias mokymosi bei savišvietos sritis;

7. nurodo svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų indėlį skatinant judumą mokymosi tikslais, visų pirma prie informavimo, konsultavimo, žinių sklaidimo, ir dauguma atvejų remia kojų užtikrinimo ir finansavimo priemonėmis;

Didėjanti judumo mokymosi tikslais svarba

8. pritaria Komisijos nuomonei, kad judumas mokymosi tikslais, t. y. lankymasis užsienio šalyje su tikslu įgyti naujų įgūdžių ir kompetencijų, yra vienas pagrindinių asmeninio tobulėjimo, naujų žinių, kalbų mokymosi būdų, padedančių įgyti tarpkultūrines kompetencijas ir pagerinti savo galimybes darbo rinkoje;

9. yra įsitikinęs, kad vis sparčiau vykstant globalizacijai ir plečiantis tarpvalstybiniam visų gyvenimo ir darbo sričių tinklams, tarpkultūrinės kompetencijos, kalbų žinios ir tarptautinė patirtis tampa vis svarbesnės;

10. sutinka su Komisija, kad judumas skatina gilesnę jaunų žmonių Europos tapatybės ir, Europos pilietybės prasmės suvokimą ir mažina ksenofobiją. Jis taip pat didina žinių sklaidą, kuri yra raktas į žiniomis grindžiamą Europos ateitį;

11. pritaria Komisijai, kad judumas mokymosi tikslais turėtų būti neatsiejama Europos tapatybės dalis ir galimybė jaunimui Europoje tokiu būdu prisidėti prie Europos Sąjungos konkurencingumo užtikrinimo, žinioms imlios visuomenės kūrimo ir taip prisidėti prie Lisabonos strategijos augimo ir užimtumo tikslų;

12. nors ir pritaria Komisijos nuomonei, kad iš viso vis dar per mažai jaunimo važiuoja lavinimosi ar mokymosi tikslais į užsienį, tačiau atkreipia dėmesį į tai, kad žalioji knyga neapima daugelio valstybių narių finansinių ir organizacinių judumo skatinimo priemonių, kurios neįeina į ES programas;

13. pabrėžia, kad valstybės narės, vietos ir regionų valdžios institucijos, taip pat mokyklos, aukštosios mokyklos ir kitos švietimo ir jaunimo įstaigos, įmonės, asociacijos ir federacijos remia daugelį judumo priemonių, skirtų formaliam ir neformaliai mokymuisi ir savišvietai;

14. nurodo, kad dažnai būtent maži, vietos, regionų ar nacionaliniu lygiu priimti judumo projektai turi lemiamą poveikį ir prisideda prie europinio mąstymo, aktyvaus Sąjungos pilietiškumo ir demokratijos;

Gerai išvystytam jaunimo judumui keliami reikalavimai

15. laiko išsamios ir tikslingos informacijos prieinamumą bei asmeninę, individualiems poreikiams pritaikytą konsultaciją pagrindiniais judumo įgyvendinimo ir sėkmės kriterijais;

16. mano, jog būtina papildoma informacija, visų pirma apie judumo skatinimo priemones, neįtrauktas į ES programas ir laiko, kad būtų naudinga padaryti tokių valstybėse narėse esančių programų lyginamąsias santraukas, pavyzdžiui, žinyno bei elektronine forma;

17. mano, kad be užsienio švietimo programų ir diplomų kokybės, skaidrumo, suderinamumo ir priimtimumo, jaunimo judumui turi įtakos visų pirma bendrosios institucinės ir socialinės sąlygos bei finansiniai veiksniai;

18. laikosi nuomonės, kad būtina jaunimui išaiškinti įvairius judumo privalumus, nurodyti esamas paramos galimybes ir įtikinti juos užsienyje praleisto laiko nauda;

19. atkreipia dėmesį, kad kai kurioms judumo kliūtims tik nedideliu mastu galima daryti poveikį iš išorės ir mano, kad judumo didinimas reikalauja iš visų susijusių subjektų daug pasiryžimo, laiko, pastangų ir atvirumo;

20. todėl pažymi, jog žaliojoje knygoje visiškai neminimas asmeninis jaunimo pasiryžimas ir iniciatyva šalinant kliūtis judumui, pavyzdžiui, bandyti įveikti esamas kliūtis dalyvaujant organizuojamose mainų programose; atkreipia dėmesį į asmeninę jaunimo iniciatyvą skatinančių priemonių svarbą;

21. taip pat žaliojoje knygoje pasigenda dėmesio labai svarbiam tėvų vaidmeniui, kadangi pasirengimas vykti į užsienį mokytis turi būti anksti ugdomas šeimoje; tam būtina, kad tėvai suprastų gyvenimo užsienyje naudą; jie turi skatinti savo vaikus vykti į užsienį ir, jei įmanoma, remti juos ruošiantis išvykti ir išvykus į užsienį; šiuo požiūriu labai svarbu, jog tai suvoktų nepalankioje ekonominėje padėtyje ir menčiau išsilavinę visuomenės sluoksniai;

22. primygtinai ragina į judumo programas labiau įtraukti ekonomiškai arba socialiai pažeidžiamas grupes, žmones su specialiais poreikiais ir jaunuolius iš migrantų šeimų, ir, prireikus, jiems skirti didesnę paramą, kadangi būtent šios grupės dažnai susiduria su konkrečiomis kliūtimis;

23. Nors raginimas plėtoti tarpvalstybinį judumą mokymosi tikslais yra pagrįstas, tačiau nereikėtų pamiršti ir kitų mokyklų, aukštųjų mokyklų bei mokslo įstaigų užduočių ir poreikių, pavyzdžiui, planuojant mokslo metus arba ilgalaikę mokymo programą, – kad nenukentėtų švietimo kokybė;

24. pasisako už judumą skatinančių ES švietimo programų pratęsimą po 2013 m. ir ragina Komisiją, Tarybą ir Parlamentą rengiant 2014–2020 m. daugiametę finansinę perspektyvą anksti numatyti pakankamas lėšas;

25. teigiamai vertina tai, kad žaliojoje knygoje ne kartą minimas svarbus vietos ir regionų lygmenis indėlis skatinant judumą; todėl ragina Komisiją labiau atsižvelgti į esminį vietos valdžios institucijų vaidmenį rengiant ir įgyvendinant judumo programas ir jas nuolat įtraukti į programų rengimą;

26. pasisako už tai, kad reikalavimas skatinti visų profesijų jaunimo judumą turėtų atsispindėti formuojant Bendrijos mokymosi visą gyvenimą programą; pavyzdžiui, tokiu būdu būtų sudarytos galimybės visų tipų mokyklų mokiniais pasinaudoti parama stažuotėms įmonėse ar kitose nemokyklinėse įstaigose užsienyje;

27. rekomenduoja gerokai sumažinti ES judumo programų administravimo naštą ir supaprastinti pernelyg didelės apimties paraiškų formas;

28. ragina kompetentingas nacionalines, regionų ir vietos valdžios institucijas dėl mažėjančio gimstamumo Europos Sąjungos valstybėse narėse švietimo sektoriuje sutaupomas lėšas, be kita ko, panaudoti kiekybiniam ir kokybiniam besimokančiųjų judumo skatinimui;

29. ragina valstybes nares bei regionų ir vietos valdžios institucijas jų kompetencijai priklausančiose srityse priimti taisykles, kurios remtų judumą ir padėtų šalinti judumo kliūtis;

30. mano, kad makroregionai, kuriems 27 valstybių narių Europos Sąjungoje tenka vis didesnis vaidmuo, taip pat turėtų svariai prisidėti skatinant besimokančiųjų judumą;

31. rekomenduoja vietos ir regionų valdžios institucijoms prisidėti prie neformalaus mokymosi plėtojimo, pasitelkus judumo priemones, numatytas regionų ir miestų sudarytuose partnerystės susitarimuose;

32. mano, kad vis globalesnėje žinių visuomenėje būtina labiau informuoti mokytojus, profesinių mokyklų mokytojus, darbdavius ir apskritai visuomenę apie tarptautinių kompetencijų svarbą;

Nauja judumo partnerystė

33. pritaria Komisijos nuomonei, kad siekiant gerokai padidinti jaunimo judumo galimybes būtini suderinti veiksmai visose srityse, o tam reikia naujos partnerystės, pagal kurią valstybės institucijos bendradarbiautų su pilietine visuomene, įmonėmis ir daugeliu kitų švietimo ir jaunimo organizacijų;

34. pasisako už tai, kad visose srityse ir visais lygmenimis būtų stengiamasi išnaudoti turimą judumo potencialą ir rasti naujų judumo skatinimo būdų;

35. sutinka su Komisija, kad tokiems judumo idėjų skleidėjams kaip mokytojai, profesinių mokyklų mokytojai, su jaunimu dirbantys asmenys ir ankstesnių judumo programų dalyviai tenka pagrindinis vaidmuo skatinant jaunimo judumą, todėl ragina būsimuose konkursuose ir rengiamose programose labiau pabrėžti šią svarbią skleidėjų funkciją;

36. palankiai vertina naują programą COMENIUS Regio, kuri sudaro palankias sąlygas dalyvauti nemokyklinėms organizacijoms ir kurios tikslas – skatinti europinių mokyklų bendradarbiavimą vietos ir regionų lygiu; partneriai bendradarbiauja bendrų interesų srityse, keičiasi patirtimi ir plėtoja tvarias bendradarbiavimo struktūras;

37. atsižvelgdamas į kompetencijos pasiskirstymą ir subjektų įvairiarūšiškumą švietimo srityje, Komitetas santūriai vertina Komisijos raginimą Europos, nacionalinės ir regionų valdžios institucijoms dirbti drauge su švietimo įstaigomis, pilietinės visuomenės organizacijomis ir vietos valdžios institucijomis, kad šios galėtų sujungti savo finansinius išteklius;

38. atkreipia dėmesį į tai, kad sujungus finansinius išteklius jų turimas kiekis nepadidės, ir todėl greičiau pasisako už esamų programų kokybės gerinimą ir geresnį informavimą apie jas;

39. ragina vietos ir regionų valdžios institucijas siekiant skatinti besimokančiųjų judumą vykdyti ne tik mokymosi visą gyvenimą programos projektus, bet ir nuodugniai patikrinti, ar judumo priemonės, pavyzdžiui, dvišalės ir daugiašalės regionų partnerystės profesinio mokymo srityje, negalėtų būti finansuojamos Europos struktūrinių fondų lėšomis;

40. ragina aukštąsias mokyklas judumo skatinimo tikslais išnagrinėti naujas viešojo ir privataus sektoriaus bendradarbiavimo galimybes;

41. ragina įmones skatinti judumą, ypač pirminio ir tolesnio profesinio lavinimo ir tyrimų srityse, remti judumo programas profesinių mokyklų moksleiviams nepaisant kartais labai skirtingų profesinio lavinimo sistemų struktūrų, ir investuoti į žinias, gebėjimus ir kompetencijas net šiais ekonomiškai sunkiais laikais;

42. primena savo paramą bandomajai iniciatyvai „Erasmus programa vietos ir regionų išrinktiesiems atstovams“⁽¹⁾, kuri suteiktų galimybę išplėsti jų žinias, įgyti naujos patirties ir keistis geriausia praktika;

43. nors ir laikosi nuomonės, kad virtualusis judumas gali tik papildyti fizinio judumo patirtį, bet negali jos pakeisti, yra įsitikinęs, kad virtualusis judumas gali vertingai prisidėti prie fizinio judumo, nes jis gali padėti jaunimui pasirengti fizinio judumo etapui ir tvariai pagerinti jo kokybę;

Judumo tikslų Europos, regionų ir vietos lygiu nustatymas

44. atkreipia dėmesį į 2009 m. gegužės 5 d. Tarybos išvadas dėl Europos bendradarbiavimo bendrojo lavinimo ir profesinio mokymo srityje strateginės programos, kur Komisijos prašoma iki 2010 m. pabaigos parengti Europos lyginamosios vertės („europinių lyginamųjų standartų“) pasiūlymą, kuris turėtų atsižvelgti į kiekybinius ir kokybinius aspektus, ir su dideliu susidomėjimu laukia šio darbo rezultatų;

45. primena, kad europiniai lyginamieji standartai neapima tikslų nustatymo atskiroms valstybėms ir nenumato sprendimų, kuriuos turi priimti atitinkamos vyriausybės, nors nacionalinės priemonės, grindžiamos nacionaliniais prioritetais, prisideda siekiant lyginamųjų verčių;

46. dėl Komisijos pasiūlymo, be europinių lyginamųjų standartų dar nustatyti regionų, aukštųjų mokyklų, mokyklų, įmonių ir asociacijų lyginamuosius standartus, atsargumo dėlei nurodo, kad nacionalinių ir regioninių lyginamųjų standartų nustatymas priklausau valstybių narių kompetencijai;

47. primygtinai nurodo, kad naujų rodiklių ir lyginamųjų standartų kūrimas gali tapti didele papildoma administracine ir finansine našta nacionaliniam, regionų ir vietos lygmeniui, todėl atsižvelgiant į Komisijos pastangas mažinti biurokratinę naštą, juos reikėtų kurti tik tokiu atveju, jei išsamios išlaidų ir naudos analizės rezultatas yra teigiamas;

48. ragina Komisiją įvertinus konsultacijų rezultatus parengti gerosios praktikos pavyzdžių sąrašą, kuriame būtų pateikti konkretūs, praktikoje įgyvendinami dabartinių judumo skatinimo problemų sprendimo būdai, ir kuriuo po to galėtų naudotis atsaikingos nacionalinės regionų ir vietos valdžios institucijos.

2010 m. vasario 10 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkė*
Mercedes BRESSO

⁽¹⁾ Regionų komiteto baltoji knyga dėl daugiapakopio valdymo, CdR 89/2009.

Regionų komiteto nuomonė. Daiktų internetas ir viešojo sektoriaus informacijos pakartotinis naudojimas

(2010/C 175/09)

REGIONŲ KOMITETAS

- palankiai vertina Komisijos iniciatyvą peržiūrėti Viešojo sektoriaus informacijos (VSI) direktyvos taikymą ir skatinti įgyvendinti Daiktų interneto (DI) veiksmų planą, nes tai gali būti labai naudinga piliečiams, verslui ir administracijoms ir galėtų padėti sukurti naujų darbo vietų ir pagerinti viešųjų paslaugų kokybę,
- pabrėžia, kad būtina reikalingos ir yra svarbios viešojo sektoriaus informacijos pakartotinį panaudojimą ir naudojimąsi ja reglamentuojančios bendros taisyklės ir praktika, kurios užtikrintų, kad visiems Europos informacijos rinkos dalyviams būtų taikomi tokie patys pagrindiniai reikalavimai, kad pakartotinio naudojimosi tokia informacija sąlygos būtų skaidresnės ir nebūtų iškreipiama vidaus rinka,
- pritaria tam, kad Europoje būtų kuriamos laboratorijos, kurių veiklą bendrai finansuotų universitetai ir privačios įmonės, – visa tai padėtų plačiau diegti Europoje vykdomos IT mokslinių tyrimų veiklos rezultatus,
- siūlytų ypatingą dėmesį skirti „Ateities internetui“, kuris ateityje gali išsivystyti į daiktų interneto ir aukštos kokybės turinio ir paslaugų derinį, naudojančių Web 2.0 technologiją. Jo nauja struktūra pakeis visur prasismelkusių tinklų vietą ir vaidmenį žmonių gyvenime ir ekonomikos augime ir gali sukelti didelių socialinių pokyčių.

Pranešėjas:	Dumitru Enache (RO / ELP), Stejaru meras
Pamatiniai dokumentai:	Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Daiktų internetas. Europos veiksmų planas“
	COM(2009) 278 galutinis
	Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Viešojo sektoriaus informacijos pakartotinis naudojimas. Direktyvos 2003/98/EB peržiūra“
	COM(2009) 212 galutinis

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

1. palankiai vertina Komisijos iniciatyvą peržiūrėti Viešojo sektoriaus informacijos (VSI) direktyvos taikymą ir skatinti įgyvendinti Daiktų interneto (DI) veiksmų planą, nes tai gali būti labai naudinga piliečiams, verslui ir administracijoms ir galėtų padėti sukurti naujų darbo vietų ir pagerinti viešųjų paslaugų kokybę;

2. pabrėžia, kad pakartotinai naudoti viešojo sektoriaus informaciją svarbu ir komerciniais, ir nekomerciniais tikslais. Be to, norint paremti tam tikras veiklos rūšis, reikia investuoti į mokslinius tyrimus, o norint pakelti daiktų interneto domeno vertę, reikia plėtoti naujas jo prietaikas;

3. pabrėžia, kad, atsižvelgiant į strategiją „i2010 – Europos informacinė visuomenė augimui ir užimtumui skatinti“, vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo yra svarbus, nes jos yra ekonomikos augimo vietos lygiu varomoji jėga, jos kuria, naudoja ir turi daug skaitmeninių informacinių produktų ir paslaugų. Todėl vietos ir regionų valdžios institucijas reikėtų visapusiškai ir realiai įtraukti į daiktų interneto valdymą ir vystymą;

4. pažymi, kad vietos ir regionų lygiu daiktų internetas gali pagerinti gyvenimo kokybę ir suaktyvinti piliečių socialinę bei ekonominę veiklą, paskatinti regionų vystymąsi ir vietines įmones ir teikti piliečiams efektyvesnes ir specialiai jų poreikiams pritaikytas viešąsias paslaugas. Regionai ir miestai gali padėti atskleisti visą šį potencialą keletu būdų. Daiktų interneto valdymo principai visų pirma yra naudingi vietos ir regionų valdžios institucijoms, nuo kurių priklauso vystymasis bei įgyvendinimas;

5. ragina nustatyti, kokie viešojo sektoriaus informacijos rinkimo ir valdymo būdai būtų priimtini, turint omenyje valstybių narių bei savivaldos organų kultūrų ir administravimo įvairovę;

6. pabrėžia, kad norint apdoroti didelį duomenų, kurie bus naudojami viešojo administravimo institucijų sukurtose ir jų administruojamose prietaikose, kiekį, didelės reikšmės turės logistika;

7. teigiamai vertina tai, kad viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo direktyva siekiama iki minimumo sumažinti valstybės institucijoms dėl naudojimosi šia informacija teksiančią papildomą administracinio darbo našta;

8. pabrėžia, kad būtina reikalingos ir yra svarbios viešojo sektoriaus informacijos pakartotini panaudojimą ir naudojimąsi ja reglamentuojančios bendros taisyklės ir praktika, kurios užtikrintų, kad visiems Europos informacijos rinkos dalyviams būtų taikomi tokie patys pagrindiniai reikalavimai, kad pakartotinio naudojimosi tokia informacija sąlygos būtų skaidresnės ir nebūtų iškreipiama vidaus rinka;

9. atkreipia dėmesį, kad, norint padidinti konkurencingumą ir viešųjų paslaugų kokybę, reikia skatinti e. įtrauktį, į kurios sąvoką įeina įtraukti, regioniniu ir socialiniu požiūriu lygiateisė informacinė visuomenė, besinaudojanti informacinėmis ir ryšių technologijomis platesniame daiktų interneto kontekste;

10. pritaria tam, kad Europoje būtų kuriamos laboratorijos, kurių veiklą bendrai finansuotų universitetai ir privačios įmonės, – visa tai padėtų plačiau diegti Europoje vykdomos IT mokslinių tyrimų veiklos rezultatus;

11. pabrėžia, kad atsiradus galimybei gauti viešojo sektoriaus informaciją ir ja pakartotinai pasinaudoti, bus galima išplėsti daiktų interneto prietaikas. Miestai ir regionai yra pagrindiniai viešojo sektoriaus informacijos saugotojai ir turinio turėtojai, todėl jų vaidmuo kuriant daiktų internetą yra labai svarbus;

Viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio panaudojimo direktyva

12. pažymi, kad norint išvystyti viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio panaudojimo rinką, reikia atsisakyti išskirtinių viešojo sektoriaus ir privačių įmonių susitarimų ir įvesti politiką, pagal kurią būtų taikomi licencijų išdavimo ir mokesčio skaičiavimo modeliai, kurie sudarytų palankias sąlygas pakartotinai pasinaudoti viešojo sektoriaus informacija ir maksimaliai padidintų tokio naudojimosi dažnumą (pavyzdžiui, taikant ribines sąnaudas). Be to, būtina apgalvoti ir išaiškinti viešųjų duomenų teikimo ir tvarkymo mechanizmus;

13. kai dėl konkurencingos viešojo sektoriaus informacijos rinkos principo, pabrėžia, kad labai svarbu užtikrinti, kad privačių paslaugų teikėjams būtų sudarytos tokios pat sąlygos kaip ir valstybės institucijoms, kad privatūs naudotojai galėtų gauti viešus duomenis ir kad būtų aiškiai įvardytos šių duomenų naudojimo komerciniais tikslais sąlygos;

14. atkreipia dėmesį, kad labai svarbu apibrėžti, kaip, remiantis objektyviais kriterijais, bus vertinama šios informacijos ekonominė vertė, atsižvelgiant į viešą šios informacijos pobūdį ir jos ryšį su vyriausybėmis institucijomis;

15. siūlo visapusiškai atsižvelgiant į duomenų apsaugos taisykles, galimybę susipažinti su viešąja informacija skirti nuo pakartotinio jos panaudojimo, kad informacijos teikėjas gautų kuo daugiau naudos (teikėjui teikiant šią informaciją gali būti padengtos ne visos išlaidos) ir iki minimumo sumažinti atvejus, kai su viešąja informacija gali susipažinti ribotas asmenų skaičius;

Vietos ir regionų valdžios institucijos – svarbios viešojo sektoriaus informacijos teikėjos ir gavėjos

16. ragintų daugiau dėmesio skirti informavimui vietos ir regionų lygmeniu, kadangi dėl žinių ir (arba) mechanizmų stokos susiduriama su sunkumais nustatant, kokia informacija galima pakartotinai pasinaudoti, ir padėti valstybės įstaigoms skaidriau pristatyti savo veiklą ir skatinti pakartotinai pasinaudoti viešojo sektoriaus informacija;

17. pabrėžia, kad pakartotinio viešojo sektoriaus informacijos naudojimo potencialą būtų galima visiškai atskleisti, jei būtų labiau įtraukiamos vietos ir regionų valdžios institucijos – tai neabejotinai paragintų pakartotinai naudoti viešojo sektoriaus informaciją konkurencingumui didinti ir darbo vietoms kurti;

18. mano, kad vietos ir regionų valdžios institucijoms būtina reikia užsitikrinti skaitmeninimui reikalingus vidinius pajėgumus ir ilgalaikius finansinius išteklius. Privačiojo ir viešojo sektorių partnerystė ir e. mokymosi rinkų vystymas tikrai siūlo alternatyvius turinio skaitmeninimui reikalingo finansavimo būdus. Viešojo sektoriaus informacija gali pati generuoti pajamas, kurios padėtų kurti duomenis ir juos skaitmeninti. Nereikėtų pamiršti ir tinklų bei sąveikių bendruomenių reikšmės, nes ir vieni ir kiti leidžia mažinti sąnaudas. Kaip pavyzdį galima paminėti atviros programinės įrangos kūrimą;

Daiktų internetas

19. pabrėžia, kad informacinių technologijų vystymas yra labai aktualus visuomenei ir Europos bendrajai rinkai klausimas, todėl ES turi įsipareigoti skirti pakankamai ekonominių išteklių inovacijoms, fundamentaliesiems tyrimams bei moksliniams tyrimams ir technologijų plėtrai, taip pat pakankamai politinių išteklių valdymui, kuris užtikrins interneto ateitį;

20. pažymi, kad šiandien vis dažniau naudojami kuriamomis sąveikiomis platformomis, pavyzdžiui, Web 2.0, nes jose numatyta įvairių funkcijų, leidžiančių dalytis informacija ir pasinaudoti pažangia daugybės tinklų sąveika, siūlančių įvairias galimybes pavieniams asmenims arba bendrai arba bendradarbiaujant su kitais kurti arba siūlyti turinį; taigi viešosios administracijos duomenų bazėms nepaprastai aktualu tai, kad masinio duomenų saugojimo technologijos sparčiai vystosi, juk šiose duomenų bazėse bus daiktų, turinčių internetinį adresą, aprašymai;

21. siūlytų ypatingą dėmesį skirti „Ateities internetui“, kuris ateityje gali išvystyti į daiktų interneto ir aukštos kokybės turinio ir paslaugų derinį, naudojantį Web 2.0 technologiją. Jo nauja struktūra pakeis visur prasismelkusių tinklų vietą ir vaidmenį žmonių gyvenime ir ekonomikos augime ir gali sukelti didelių socialinių pokyčių;

Daiktų interneto valdymas, privatumas ir duomenų saugumas

22. pabrėžia, kad turint omenyje gilius pokyčius visuomenėje, kuriuos sukels daiktų internetas, negalima jo raidą patikėti tik privačiam sektoriui. Tik įtraukus ES politikos formuotojus ir valdžios institucijas, tarp jų ir vietos ir regionų valdžios institucijas, bus galima užtikrinti, kad naudojant informacines ir ryšių technologijas, be kita ko, bus galima paskatinti ekonomikos augimą, įveikti su visuomenės senėjimu susijusius sunkumus ir paskatinti veiksmingai naudoti energiją;

23. mano, kad daiktų interneto valdymas turi būti suplanuotas ir vykdomas taip, kad atitiktų visas viešosios politikos veiklos rūšis, kaip Regionų komitetas jau yra nurodęs savo baltojoje knygoje dėl daugiapakopio valdymo ⁽¹⁾, kurioje buvo pasisakoma už Bendrijos iniciatyvų veiksmingumą koordinuojant veiksmus Europos Sąjungos, valstybių narių ir vietos bei regionų valdžios institucijų lygiu, remiantis partnerystės principais ir siekiant parengti ir įgyvendinti įvairių sričių ES politiką;

24. atkreipia dėmesį, kad tokį strategiškai svarbų uždavinį kaip daiktų internetas sėkmingai įvykdyti bus galima laikantis daugiapakopio valdymo principų ir mechanizmų tiek vertikalčiai (tarp vietos ir regionų valdžios institucijų, nacionalinių vyriausybių ir Europos Sąjungos), tiek horizontalčiai (tarp vietos ir regionų valdžios institucijų ir pilietinės visuomenės) arba vietos ir regionų lygmeniu išbandant tam tikras inovacijas;

25. pabrėžia, kad kuriant daiktų interneto infrastruktūrą ir vystant juo teikiamas paslaugas, bus labai svarbu užtikrinti, kad kiekviename lygmenyje būtų laikomasi visų saugumo reikalavimų – kad būtų optimaliai užtikrintas privatumas ir asmens duomenų apsauga ir būtų užkirstas kelias neteisėtam bet kokios asmeninės informacijos atsekamumui ir rūšiavimui, pavyzdžiui, pirkimo įpročiai, sveikatos būklė, ligos istorija ir pan.;

26. pažymi, kad privatumo apsaugos užtikrinimas priklauso nuo tam tikrų veiksmų, tarp kurių yra viešojo sektoriaus institucijų (dauguma jų yra vietos lygmens) susistemimas, ES teisės aktų derinimas, inovacijoms palankios kultūros skiepijimas valdžios institucijų pareigūnų gretose (pavyzdžiui, taikant bendrą etikos kodeksą) ir informacinėmis ir ryšių technologijomis pagrįstų prietaikų valdymas;

27. todėl mano, kad, norint pagerinti duomenų apsaugą ir sustiprinti privatumo apsaugą, būtinai reikėtų sukurti gaires ir rekomendacijas, kuriose būtų apibrėžtos IRT strategijos, taisyklės ir bendri formatai;

28. siūlytų rengti profesinio tobulinimo kursus darbuotojams, ypač specializuotam techniniam personalui (pavyzdžiui, apie tinklus, sistemas, saugumą, konfidencialumą), kuris tiesiogiai susijęs su saugumo procedūromis, kurioms taikoma skirtinga metodologija, ir personalui, kurio darbas apskritai ar netiesiogiai susijęs su naujovių diegimo ir modernizavimo procesu (pavyzdžiui, vartotojams skirtų informatikos pradmenų mokymas);

Daiktų interneto įtaka socialiniam ir ekonominiam gyvenimui

29. laikosi ankstesnėse nuomonėse išsakytos pozicijos ⁽²⁾, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų plačiai bendradarbiauti siekdamas padidinti viešojo administravimo institucijų sąveikumą ir viešojo administravimo veiksmingumą;

30. mano, kad vietos ir regionų valdžios institucijos gali būti ir yra pavyzdys didinant Europos konkurencingumą, atveriant verslo galimybes ir gerinant paslaugų kokybę visuomenės sveikatos srityje. Jos pirmąją ir informacinių bei ryšių technologijų naudojimo energijos vartojimo efektyvumui didinti srityje, dalydamosi geriausia technologine praktika, ieškodamos projektų partnerių ir skirdamos lėšas;

31. pabrėžia, kad informacinėmis ir ryšių technologijoms paremti skirta politika pati savaime neprisidės prie geresnių ekonominių rezultatų – tam reikia aktyvios vietos ir regionų valdžios institucijų paramos ir dalyvavimo. Pilietinė visuomenė, vietos ir regionų valdžios institucijos ir vyriausybė turėtų kartu stengtis, kad būtų užtikrintas nenutrūkstamas darbuotojų kvalifikacijos kėlimo, organizacinių pokyčių, informacinių ir ryšių technologijų ir produktyvumo ciklas;

32. pabrėžia, kad ypač reikalingos priemonės, skirtos didinti elementarų raštingumą IRT srityje, ugdyti aukšto lygio IRT įgūdžius, skatinti mokymąsi visą gyvenimą ir stiprinti vadybos ir tinklaveikos gebėjimus, kurių reikia norint veiksmingai naudotis IRT. Visos šios priemonės iš esmės ir priklauso vietos ir regionų valdžios institucijų kompetencijai;

Moksliniai tyrimai, technologijų plėtra ir inovacijos

33. labai teigiamai vertina Komisijos išpareigojimą, nepaisant išskirtinių dabartinių pasiekimų, ir toliau remti daiktų interneto mokslinius tyrimus ir technologijų plėtrą pagal Septintąją bendrąją mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos programą (FP7), ir pritaria, kad Konkurencingumo ir inovacijų bendroji programa (KIP) yra puiki priemonė būsimų daiktų interneto prietaikų diegimui skatinti. Taigi vietos ir regionų lygmuo galėtų būti labai naudingas įgyvendinant bandomuosius projektus: viena iš priežasčių – lengvesnis įgyvendinimas, kita – naudos ir sąnaudų santykis;

34. pritaria, kad nacionaliniams ir regioniniams suinteresuotiesiems subjektams reikia numatyti rimtesnį vaidmenį rengiant tokias reikšmingas naujas Europos iniciatyvas kaip ERA-NET arba bendra technologijų iniciatyva ⁽³⁾. Reikia pasakyti, kad pastangos padidinti Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų pajėgumus siekiant paversti juos tvarių konkurencinių pranašumu ir tuo pat metu greičiau pasiekti daiktų interneto tikslų bus vaisingos tik tuomet, jei bus įtraukti miestai ir regionų valdžios institucijos, kurie, skirstydami viešąsias lėšas, pirmenybę teikia moksliniams tyrimams ir inovacijoms;

35. ragintų siekti didesnio jau vykdomos politikos ir taikomų bendradarbiavimo priemonių papildomumo ir labiau derinti FP7, SF ir KIP, pagal kuriuos investuojama atsižvelgiant į konkrečius atitinkamo tyrimo projekto požymius;

⁽¹⁾ CdR 89/2009 fin.

⁽²⁾ CdR 10/2009 fin.

⁽³⁾ CdR 83/2007 fin.

36. pabrėžia, kad reikia prisivilioti aukščiausios kvalifikacijos ne Europos šalių mokslininkus ir nurodo, kad regionai yra pagrindiniai švietimo paslaugų teikėjai ir kad jie turėtų daugiau investuoti į žmogiškuosius išteklius. Dėmesio reiktų skirti ir vietos inovacijų politikai, technologijų centrums, verslo inkubatoriams, mokslo parkams ir rizikos kapitalui;

Tarptautinis dialogas

37. atkreipia dėmesį, kad tarptautinio bendradarbiavimo kontekste regionai ypač išsiskiria tuo, kad vykdydami savo mokslinių tyrimų politiką pasitelkia pagalbines programavimo, struktūrines ir įstatymų leidybos priemones;

38. pabrėžia, kad netgi mažos vietos ar regionų lygmens įstai-gos gali kurti pasaulinės svarbos žinias siauros specializacijos sri-tyse, ypač kai jos dalyvauja pasauliniuose tinkluose ir bendradarbiauja su žiniomis paremtomis įmonėmis;

39. galiausiai mano, kad vis svarbesni tampa vienos ar keleto valstybių regionų saitai ir bendradarbiavimas, tai ypač pasakytina apie politiką, skirtą branduoliams, tinklams ir novatoriškoms eko-sistemoms remti, nors parama skiriama ir siekiant sukurti pasau-lines inovacijų grandines susiejančius pasaulinio lygmens „mazgus“, o ne geografiniu pagrindu susietų branduolių kūrimui.

2010 m. vasario 10 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkė*
Mercedes BRESSO

III

(Parengiamieji aktai)

REGIONŲ KOMITETAS

83-OJI PLENARINĖ SESIJA, 2010 M. VASARIO 9–10 D.

Regionų komiteto nuomonė. Europos savanoriškos veiklos metai (2011)

(2010/C 175/10)

REGIONŲ KOMITETAS

- palankiai vertina Europos Komisijos pasiūlymą 2011 m. paskelbti Europos savanoriškos veiklos metais ir pritaria Komisijos atliktam tyrimui, kuriuo atskleidžiama įvairiapusė savanoriškos veiklos nauda Europos visuomenei ir šiam sektoriui tenkantys iššūkiai bei politiniai reikalavimai,
- pabrėžia svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį skatinant, vystant ir remiant savanorišką veiklą. Šias valdžios institucijų pastangas liudija savanoriškos veiklos vietos ir regionų lygiu apimtis, todėl Komitetas palankiai vertina tai, kad pasiūlymo projekte pripažįstamas vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo,
- mano, kad 2011 m. paskelbus Europos savanoriškos veiklos metais, reikėtų pasinaudoti kai kuriomis Europos kovos su skurdu ir socialine atskirtimi metų (2010) priemonėmis, atsižvelgiant į savanoriškos veiklos vaidmenį šioje srityje, ir siūlo remti papildomą veiklą, vykdomą pagal Jungtinių Tautų tarptautinių savanorių metų (2001) 10-ųjų metinių programą,
- be to, Komitetas yra už tai, kad planuojant ir įgyvendinant būsimų Europos aktyvaus senėjimo metų (2012) ir Pilietybės metų (siūloma 2013) priemones būtų naudojamosi 2011 m. Europos savanoriškos veiklos metų rezultatais,
- pabrėžia būtinybę pasinaudoti Europos savanoriškos veiklos metais, kad būtų pagerintos savanoriškos veiklos Europos Sąjungoje sąlygos ypatingą dėmesį skiriant pakankamai ištekliams aprūpinti, veiksmingai ir aiškiai infrastruktūrai, kad visuomenė galėtų lengvai pasinaudoti savanoriškos veiklos galimybėmis.

Pranešėjas:	Declan McDonnell (IE / LDAE), Golvējaus miesto meras, Vakarų regiono valdžios institucijos narys
Pamatinis dokumentas:	Pasiūlymas priimti Tarybos sprendimą dėl Europos savanoriškos veiklos metų (2011)
	COM(2009) 254 galutinis

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

1. palankiai vertina Europos Komisijos pasiūlymą 2011 m. paskelbti Europos savanoriškos veiklos metais ir pritaria Komisijos atliktam tyrimui, kuriuo atskleidžiama įvairiapusė savanoriškos veiklos nauda Europos visuomenei ir šiam sektoriui tenkantys iššūkiai bei politiniai reikalavimai;

2. palankiai vertina tai, kad Europos Komisijos pripažįsta, jog savanoriška veikla yra pagrindinis aktyvaus pilietiškumo vietos, regionų, nacionaliniu ir visos ES lygiu elementas. Daugeliui žmonių savanoriška veikla yra individuali socialinės sanglaudos ir socialinio kapitalo idėjų išraiška ir pats tikriausias „aktyvusis“ pilietiškumas;

3. pabrėžia svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį skatinant, vystant ir remiant savanorišką veiklą. Šias valdžios institucijų pastangas liudija savanoriškos veiklos vietos ir regionų lygiu apimtis, todėl Komitetas palankiai vertina tai, kad pasiūlymo projekte pripažįstamas vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo;

4. palankiai vertina tai, kad Europos Komisija supranta savanoriškos veiklos svarbą įsadarbinimui ir mokymuisi visą gyvenimą. Nors ypač aktuali dabartinės krizės sąlygomis, savanoriška veikla, kaip socialinės sanglaudos skatinimo priemonė, labai svarbi ir ekonominės gerovės laikotarpiu;

5. pabrėžia ekonominę savanoriškos veiklos naudą vietos, regionų, valstybių ir ES ekonomikai, kadangi tai didelė paskata investuoti ir kurti darbo vietas, ir mano, kad 2011 m. paskelbimas Europos savanoriškos veiklos metais yra puiki proga atidžiau išnagrinėti šią naudą atsižvelgiant į Europos augimo ir darbo vietų kūrimo (Lisabonos) strategijos ir nacionalinės reformų programos atnaujinimo procesą;

6. tačiau pabrėžia, kad savanoriška veikla jokiomis aplinkybėmis negali būti laikoma dirbančių darbuotojų pakeitimu ar pavadimu; valdžios institucijos, neperžengdamos savo kompetencijos ribų, turėtų užtikrinti, kad nei jos, nei jų partneriai, su kuriais yra pasirašytos sutartys, nevykdo tokios veiklos;

dėl Europos metų teisinio pagrindo ir pavadinimo

7. palankiai vertina sprendimą 2011 m. pervadinti „Europos savanoriškos veiklos, kuria skatinamas aktyvus pilietiškumas, metais“ remiantis teisiniu pagrindu, pagal kurį buvo parengtas pasiūlymo projektas, tačiau mano, kad siekiant užtikrinti paramą Europos metams, jų pripažinimą bei supratimą ir norint išvengti pagrindinės temos – savarankiškos veiklos – sumenkinimo, viešai ir toliau reikėtų naudoti pirminį pavadinimą;

8. be to, Komitetas ragina vengti per ilgų diskusijų dėl teisinio pagrindo ir kuo greičiau priimti sprendimą dėl pasiūlymo, kad liktų pakankamai laiko parengiamiesiems darbams 2010 m.;

9. pripažįsta, kad savanoriška veikla yra svarbus aktyvaus pilietiškumo ir demokratijos veiksnys, tačiau pabrėžia, kad tai tik vienas aspektų ir kad Europos metai turi propaguoti ir neabejotiną savanoriškos veiklos naudą Europos visuomenei;

dėl geresnės Europos metų sąveikos

10. mano, kad 2011 m. paskelbus Europos savanoriškos veiklos metais, reikėtų pasinaudoti kai kuriomis Europos kovos su skurdu ir socialine atskirtimi metų (2010) priemonėmis, atsižvelgiant į savanoriškos veiklos vaidmenį šioje srityje, ir siūlo remti papildomą veiklą, vykdomą pagal Jungtinių Tautų tarptautinių savanorių metų (2001) 10-ųjų metinių programą;

11. be to, Komitetas yra už tai, kad planuojant ir įgyvendinant būsimų Europos aktyvaus senėjimo metų (2012) ir Pilietybės metų (siūloma 2013) priemones būtų naudojamosi 2011 m. Europos savanoriškos veiklos metų rezultatai;

12. ragina Europos Komisiją apskritai siekti geresnės Europos metų sąveikos, o ne vertinti tai kaip vienkartinį renginį. Tai suteiktų didesnę papildomą vertę ir sustiprintų Europos metų veiklos ir rezultatų kapitalizaciją;

13. šiuo požiūriu mano, kad, norint užtikrinti efektyvią tolesnę 2011 m. Europos metų veiklą ir pasiekti, kad jų rezultatai būtų naudojami, reikia aktyvesnio atskirų Europos Komisijos tarnybų dalyvavimo ir stipresnio horizontalaus koordinavimo, didesnių valstybių narių įsipareigojimų ir daugiau pastangų įtraukti regionų valdžios institucijas;

dėl 2011 m. Europos metų tikslų

14. palankiai vertina keturis Europos Komisijos nustatytus Europos savanoriškos veiklos metų tikslus, nes jais praktiškai ir aiškiai suskirstomi procesai, apimantys tiek atskirų asmenų, tiek ir organizacijų, kuriose dirba savanoriai, veiklą;

15. atkreipia dėmesį į įvairias savanoriškos veiklos formas, sferas ir tradicijas valstybėse narėse, pabrėžia, kad 2010–2011 m. reikės supratimo ir lankstaus požiūrio, ir mano, kad Europos savanoriškos veiklos metai yra unikali proga išskirti arba sukurti tinkamus forumus, kurie padėtų keistis patirtimi ir geriausia praktika valstybių, regionų ir vietos lygiu visoje Europos Sąjungoje;

16. pritaria svarstymams, kad valstybėms narėms reikėtų ieškoti bendro požiūrio įvertinant savanorišką veiklą, kad tai taptų svarbiu 3 tikslo – atlyginti už savanorišką veiklą ir ją pripažinti – elementu;

17. pabrėžia būtinybę pasinaudoti Europos savanoriškos veiklos metais, kad būtų pagerintos savanoriškos veiklos Europos Sąjungoje sąlygos ypatingą dėmesį skiriant pakankamai ištekliams aprūpinti, veiksmingai ir aiškiai infrastruktūrai, kad visuomenė galėtų lengvai pasinaudoti savanoriškos veiklos galimybėmis;

18. siūlo 2011 m. pabaigoje, atsižvelgiant į įvairias savanoriškos veiklos tradicijas valstybėse narėse, konkrečią dieną paskelbti Europos Sąjungos savanoriškos veiklos diena. Kiekvienais metais ši diena būtų skiriama savanorišką veiklą vykdančių ES piliečių solidarumo jausmui kurti ir nuosekliai bei naujoviškai skatinti plačiosios visuomenės savanorišką veiklą;

19. be to, atsižvelgdamas į tai, kokį vaidmenį vietos ir (arba) regionų lygiu skatinant savanorišką veiklą gali atlikti viešoji politika, siūlo 2011 m. įsteigti kasmet teikiamą apdovanojimą labiausiai savanorišką veiklą skatinančiai miesto, vietos ar regiono institucijai ir palankiai vertintų metų savanorio apdovanojimo, kuriuo būtų pripažįstami atskirų asmenų savanoriškos veiklos laimėjimai, įsteigimą;

20. atkreipia dėmesį į būtinybę savanoriškoje veikloje jau dalyvaujančius plačiosios visuomenės narius (ypač iš socialinę atskirtį patiriančių grupių) įtraukti į atitinkamą komunikacinę veiklą, kuria siekiama visus ES piliečius skatinti dalyvauti savanoriškoje veikloje;

21. pabrėžia, kad komunikacinė veikla pirmiausia turėtų būti skirta temoms, kurios apima vietos savanorišką veiklą, tarpvalstybinę ES savanorišką veiklą ir savanorišką veiklą besivystančiame pasaulyje;

dėl 2011 m. Europos metų rezultatų

22. pabrėžia, kad, siekiant sėkmingai įgyvendinti Europos metų tikslus, reikia užtikrinti pakankamai iniciatyvų, kurios turės ilgalaikį poveikį savanoriškai veiklai visoje Europos Sąjungoje. Europos savanoriškos veiklos metais ypač reikėtų siekti politinio įsipareigojimo šiais klausimais:

- a) spręsti savanorių teisinio statuso suderinimo visoje ES problemą;
- b) sistemingiau rinkti duomenis apie savanorius ir jų teikiamas paslaugas, kad būtų galima tiksliai nustatyti šio sektoriaus ekonominę vertę; ir
- c) pašalinti įvairias kliūtis, kurios trukdo žmonėms imtis savanoriškos veiklos (pvz., nėra metodiškos ES procedūros, kurios metu teisėtvarkos institucijos patikrintų asmenis, norinčius dirbti su vaikais ir pažeidžiamais suaugusiais, arba kyla grėsmė, kad norintiems imtis savanoriškos veiklos bedarbiams bus nutrauktas pašalpų mokėjimas, ir kt.);

23. siūlo Europos savanoriškos veiklos metais padėti pagrindą Savanoriškos veiklos veiksmų planui. Šis planas užtikrintų geresnį savanoriškos veiklos supratimą ir paramą jai įvairiose ES politikos srityse bei programose ir mano, kad 2011 m. planuojamos teminės konferencijos turėtų būti skirtos pagrindinėms 23 punkte paminėto Savanoriškos veiklos veiksmų plano dalims ir prioritetams nustatyti;

24. mano, kad Europos metai galėtų palengvinti diskusiją dėl atitinkamos nacionalinės politikos savanoriškai veiklai skatinti ir remti, kad ir toliau būtų atsižvelgiama į 2011 m. pradėtas iniciatyvas ir pasiektus laimėjimus;

25. taip pat siūlo dar kartą pagalvoti, ar nereikėtų savanoriško darbo piniginio ekvivalento traktuoti kaip papildomo finansavimo ES remiamose programose po 2013 m., ir mano, kad tam reikia aiškesnės nuorodos Finansiniame reglamente ir išsamių atitinkamų generalinių direktoratų tarnybų konsultacijų;

dėl finansinių išteklių

26. apgailestauja, kad Europos savanoriškos veiklos metams skirtas palyginti nedidelis finansavimas (ypač palyginti su 17 milijonų eurų, skirtų 2010 metams). Kyla pavojus, kad esant tokiam finansavimui nepavyks visiškai įgyvendinti Europos metų tikslų, o numatytos priemonės per įvairias struktūras neprisiskverbs iki plačiosios visuomenės;

27. todėl pasiūlymo projekte numatytus 6 milijonus eurų siūlo laikyti minimalia suma ir Europos metams 2011 skirti papildomų išteklių ir pageidautų, kad Europos Komisija aiškiau įvardytų

kitas finansavimo galimybes pagal su šia tema susijusias Bendrijos programas, kuriomis būtų galima pasinaudoti siekiant Europos metų tikslų;

dėl Regionų komiteto vaidmens

28. pasižada aktyviai remti Europos savanoriškos veiklos metų tikslus ir dalyvauti metų veikloje ir siūlosi dirbti kartu su Europos Komisija ir valstybėmis narėmis, kad praktinis Europos savanoriškos veiklos metų poveikis būtų garantuotas.

II. SIŪLOMI PAKEITIMAI*1 pakeitimas*

**Siūlomas Pasiūlymo priimti Tarybos sprendimą dėl Europos savanoriškos veiklos metų pakeitimas
4 straipsnis**

Europos Komisijos tekstas	RK pakeitimas
Kiekviena valstybė narė skiria organizaciją, atsakingą už šalies dalyvavimo Europos metų veikloje organizavimą (toliau – nacionalinė koordinavimo įstaiga). Per vieną mėnesį nuo šio sprendimo priėmimo ji informuoja Komisiją apie tokį paskyrimą.	Kiekviena valstybė narė skiria organizaciją, atsakingą už šalies dalyvavimo Europos metų veikloje organizavimą (toliau – nacionalinė koordinavimo įstaiga). Per vieną mėnesį nuo šio sprendimo priėmimo ji informuoja Komisiją apie tokį paskyrimą.
Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad minėta įstaiga tinkamai įtrauktų įvairias suinteresuotąsias šalis nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmeniu.	Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad minėta įstaiga tinkamai įtrauktų įvairias suinteresuotąsias šalis nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmeniu.
Nacionalinė koordinavimo įstaiga atsakinga už nacionalinės Europos metų programos ir (arba) veiklos bei prioritetų projektų rengimą pagal 2 straipsnyje išvardytus tikslus ir priede pateiktas specifikacijas.	Nacionalinė koordinavimo įstaiga atsakinga už nacionalinės Europos metų programos ir (arba) veiklos bei prioritetų projektų rengimą <u>vykdant konsultacijas su suinteresuotaisiais subjektais ir</u> pagal 2 straipsnyje išvardytus tikslus ir priede pateiktas specifikacijas.

Paiškinimas

Rengiant nacionalines programas ir nustatant jų prioritetus būtina konsultuotis su suinteresuotaisiais subjektais.

2 pakeitimas

**Siūlomas Pasiūlymo priimti Tarybos sprendimą dėl Europos savanoriškos veiklos metų pakeitimas
7 straipsnio pirma dalis**

Europos Komisijos tekstas	RK pakeitimas
Šio sprendimo įgyvendinimo biudžetas 2011 m. sausio 1 d.–2011 m. gruodžio 31 d. laikotarpiui – 6 000 000 EUR.	<u>Mažiausias šio sprendimo įgyvendinimo biudžetas 2011 m. sausio 1 d.–2011 m. gruodžio 31 d. laikotarpiui – 6 000 000 EUR numatant papildomą finansavimą, skiriamą neviršijant finansinėje programoje numatytų apribojimų.</u>

Paiškinimas

Siekiant apčiuopiamų rezultatų, Europos metų biudžetą reikia padidinti, todėl dabartinį pasiūlymą reikėtų vertinti kaip galimą mažiausią.

3 pakeitimas

**Siūlomas Pasiūlymo priimti Tarybos sprendimą dėl Europos savanoriškos veiklos metų pakeitimas
9 straipsnis**

Europos Komisijos tekstas	RK pakeitimas
Komisija kartu su valstybėmis narėmis užtikrina šiame sprendime numatytų priemonių derėjimą su kitomis Bendrijos, nacionalinėmis ir regioninėmis programomis bei iniciatyvomis, kuriomis padedama siekti Europos metų tikslų.	Komisija kartu su valstybėmis narėmis užtikrina šiame sprendime numatytų priemonių derėjimą su kitomis Bendrijos, nacionalinėmis, ir <u>regioninėmis ir vietos</u> programomis bei iniciatyvomis, kuriomis padedama siekti Europos metų tikslų.

Paiškinimas

Būtina numatyti ir derėjimą su vietos iniciatyvomis.

2010 m. vasario 10 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkė

Mercedes BRESSO

2010 m. prenumeratos kainos (be PVM, įskaitant paprastosios siuntos išlaidas)

<i>ES oficialusis leidinys</i> , L ir C serijos, tik spausdintinė versija	22 oficialiosiomis ES kalbomis	1 100 EUR per metus
<i>ES oficialusis leidinys</i> , L ir C serijos, spausdintinė versija ir metinis kompaktinis diskas	22 oficialiosiomis ES kalbomis	1 200 EUR per metus
<i>ES oficialusis leidinys</i> , L serija, tik spausdintinė versija	22 oficialiosiomis ES kalbomis	770 EUR per metus
<i>ES oficialusis leidinys</i> , L ir C serijos, mėnesinis kaupiamasis kompaktinis diskas	22 oficialiosiomis ES kalbomis	400 EUR per metus
Oficialiojo leidinio priedas, S serija (Konkursai ir viešieji pirkimai), kompaktinis diskas, leidžiamas du kartus per savaitę	daugiakalbis: 23 oficialiosiomis ES kalbomis	300 EUR per metus
<i>ES oficialusis leidinys</i> , C serija. Konkursai	konkursų kalbomis	50 EUR per metus

Europos Sąjungos oficialųjį leidinį, leidžiamą oficialiosiomis Europos Sąjungos kalbomis, galima prenumeruoti bet kuria iš 22 kalbų. Jį sudaro L (teisės aktai) ir C (informacija ir pranešimai) serijos.

Kiekviena kalba leidžiamas leidinys prenumeruojamas atskirai.

Oficialieji leidiniai airių kalba parduodami atskirai, remiantis 2005 m. birželio 18 d. Oficialiajame leidinyje L 156 paskelbtu Tarybos reglamentu (EB) Nr. 920/2005, nurodančiu, kad Europos Sąjungos institucijos laikinai neįpareigojamos rengti ir skelbti visų aktų airių kalba.

Oficialiojo leidinio priedas (S serija. Konkursai ir viešieji pirkimai) skelbiamas viename daugiakalbiame kompaktiniame diske visomis 23 oficialiosiomis kalbomis.

Pateikę paprastą prašymą *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio* prenumeratoriai gali gauti įvairius Oficialiojo leidinio priedus. Apie priedų išleidimą prenumeratoriai informuojami pranešime skaitytojui, kuris skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

2010 metais kompaktinius diskus pakeis skaitmeniniai diskai.

Pardavimas ir prenumerata

Įvairių mokamų leidinių, tokių kaip *Europos Sąjungos oficialusis leidinys*, galima užsiprenumeruoti mūsų pardavimo biuruose. Pardavimo biurų sąrašą galima rasti internete adresu

http://publications.europa.eu/others/agents/index_lt.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) – tai tiesioginė ir nemokama prieiga prie Europos Sąjungos teisės aktų. Šiame tinklalapyje galima skaityti *Europos Sąjungos oficialųjį leidinį*, susipažinti su sutartimis, teisės aktais, precedentine teise bei parengiamaisiais teisės aktais.

Išsamesnės informacijos apie Europos Sąjungą rasite <http://europa.eu>

